

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΦΥΛΕΤΙΚΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

<u>1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ</u>	3
1.1 Το έργο Score.	
1.2 Πλαίσιο - Σημείο εκκίνησης.	
1.3 Σε ποιόν απευθύνεται.	
1.4 Στόχοι και σκοπός του εγχειριδίου.	
1.5 Εννοιολογικό πλαίσιο.	
1.6 Ευρωπαϊκό νομοθετικό πλαίσιο.	
1.7 Πλεονεκτήματα για την πόλη.	
<u>2. ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ</u>	20
2.1 Αξιολόγηση των αναγκών σε τοπικό επίπεδο.	
2.2 Δεκάλογος για την καταπολέμηση του ρατσισμού μέσω του αθλητισμού.	
<u>3. ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ ΣΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ</u>	29
3.1 Πρόληψη ρατσιστικών περιστατικών σε τοπικό επίπεδο.	
3.2 Εντοπισμός και δράση όταν συμβαίνουν ρατσιστικά περιστατικά σε τοπικές αθλητικές δραστηριότητες.	
<u>4. ΠΡΟΤΑΣΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ</u>	43
<u>5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΥΛΙΚΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ</u>	45

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο αθλητισμός έχει τη δύναμη να αλλάξει τον κόσμο (Nelson Mandela)

1.1 Έργο Score.

Το SCORE, Sport Cities Fighting Racism in Europe (scoreproject.net), είναι ένα έργο υπό την ηγεσία του Ισπανικού Παρατηρητηρίου για τον Ρατσισμό και την Ξενοφοβία της Κρατικής Γραμματείας Μετανάστευσης, με εταίρους από έξι ευρωπαϊκές χώρες¹ (Αυστρία, Γαλλία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ισπανία και Σουηδία), το οποίο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο του προγράμματος «Πολίτες, Ισότητα, Δικαιώματα και Αξίες» (CERV) και επικεντρώνεται στον εντοπισμό, την ανάλυση και την ανταλλαγή τοπικών μεθόδων για την προώθηση αθλητικών πρακτικών χωρίς αποκλεισμούς για μετανάστες, αιτούντες άσυλο, πρόσφυγες και εθνικές μειονότητες. Στόχος του είναι να χρησιμοποιήσει τον αθλητισμό ως εργαλείο για την ένταξη και την πρόληψη του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων. Ο γενικός στόχος είναι η ανάπτυξη ενός συνασπισμού ευρωπαϊκών πόλεων για την προώθηση του αθλητισμού χωρίς αποκλεισμούς και την καταπολέμηση του ρατσισμού. Το παρόν έγγραφο δημοσιεύεται στο πλαίσιο του Πακέτου Εργασίας 13 του έργου SCORE.

1.2 Πλαίσιο: σημείο εκκίνησης.

Υπάρχει σημαντική βιβλιογραφία σχετικά με τους τομείς, στους οποίους δραστηριοποιείται το Score Project:

- Από τη μία πλευρά, υπάρχει μια μεγάλη συμβολή από τον ακαδημαϊκό κόσμο, διαφορετικές προοπτικές και θεωρητικές προσεγγίσεις και τομείς γνώσης (κοινωνιολογία, ψυχολογία, αθλητισμός, οικονομία κ.λπ, τα οποία καλύπτουν μια τεράστια πολυμορφία συνεισφορών σχετικά με τον αθλητισμό και την καταπολέμηση του ρατσισμού.
- Υπάρχει επίσης ένας αυξανόμενος όγκος συστάσεων, πρακτικών οδηγιών και εγχειριδίων σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι δημόσιες αρχές (εθνικές,

¹<https://scoreproject.net/consorcio/>

περιφερειακές και τοπικές) θα πρέπει να ενσωματώσουν την καταπολέμηση του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων στην πολιτική τους ατζέντα και σχετικά με τα συστήματα διακυβέρνησης που μπορούν να συμβάλουν σε αυτό.

Ωστόσο, δεν υπάρχουν πολλές εισηγήσεις που επιχειρούν να συνδέσουν τη θεωρία με την πράξη² ενώ υπάρχουν ακόμη λιγότερες που αφορούν πρακτικές συστάσεις προς τις τοπικές αρχές.

Το παρόν *Εγχειρίδιο για την καταπολέμηση του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων στον αθλητισμό σε τοπικό επίπεδο* (εφεξής "το Εγχειρίδιο"), συγκεντρώνει και τα δύο θέματα με έμφαση στις πρακτικές συστάσεις και τις κατευθυντήριες γραμμές κατάρτισης προς τις τοπικές αρχές για την αποτελεσματική καταπολέμηση του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων μέσω του αθλητισμού και στον αθλητισμό, τα οποία αποτελούν τα δύο βασικά τμήματα στα οποία είναι δομημένο το Εγχειρίδιο:

ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

α. Ο τρόπος, με τον οποίο μπορεί να καταπολεμηθεί ο ρατσισμός μέσω του **αθλητισμού**. Δηλαδή, ως Δήμος και υπεύθυνος για τη διαχείριση του αθλητισμού, θα πρέπει να γνωρίζει ποιες αθλητικές δραστηριότητες ασκούνται στην πόλη, αν είναι οι αθλητικές εγκαταστάσεις στην πόλη προ-

σαρμοσμένες στην πραγματικότητα των αθλητικών πρακτικών της κοινότητας και, τελικά, αν υπάρχει ένα όραμα που ενσωματώνει την ποικιλομορφία στην τοπική αθλητική πρακτική;

β. Επιπλέον, το Εγχειρίδιο προσφέρει μια σειρά πρακτικών συστάσεων για την καταπολέμηση του ρατσισμού **στον αθλητισμό στο τοπικό πλαίσιο**. Πώς λαμβάνεται δράση όταν συμβαίνουν ρατσιστικά περιστατικά; Ποιες είναι οι εναλλακτικές λύσεις για την επίλυση περιστατικών ρατσιστικών διακρίσεων; Πώς διαμορφώνεται η φροντίδα για τα θύματα σε τοπικό επίπεδο;

² Louis Moustakas (2024) *Sport for social cohesion: a conceptual framework linking common practices and theory*, *Sport in Society*. <https://doi.org/10.1080/17430437.2024.2304231>

Προς απάντηση των ερωτημάτων αυτών, το εγχειρίδιο ξεκινά με ένα προτεινόμενο εννοιολογικό-θεωρητικό πλαίσιο που τοποθετεί τον όρο της κοινωνικής συνοχής ως βασικό παράγοντα. Όπως αναφέρεται στο μοντέλο στρατηγικού σχεδιασμού³ του έργου Score, ο αθλητισμός προσφέρει μια μοναδική πλατφόρμα για την ενεργή προώθηση της κοινωνικής συνοχής, την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την οικοδόμηση ακμαίων και ανθεκτικών κοινοτήτων μέσω του αθλητισμού.

Ξεκινώντας από τον ορισμό του τι εννοούμε με τον όρο κοινωνική συνοχή στο πλαίσιο του έργου Score θα βασιστούμε στο κοινωνικο-οικολογικό μοντέλο, το οποίο προσφέρει ένα εξαιρετικό πλαίσιο για τη σύνδεση γνώσεων και πρακτικών. Θα οριστούν τρία επίπεδα δράσης (ατομικό, κοινοτικό και συστημικό), τα οποία θα επιτρέψουν τη σύνδεση συγκεκριμένων πρακτικών για την καταπολέμηση του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων στα αθλήματα και μέσω του αθλητισμού σε τοπικό επίπεδο.

Τέλος, πριν εμβαθύνουμε στα δύο τμήματα στα οποία είναι δομημένο το Εγχειρίδιο, ορίζονται ορισμένες προσεγγίσεις (αποικιοκρατική, διατομεακή και εγκάρσια), οι οποίες προσφέρουν μια επίκαιρη και αναγκαία προσέγγιση για την αντιμετώπιση του κύριου ζητήματος του έργου Score, δηλαδή την πρόληψη και την καταπολέμηση του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων σε τοπικό επίπεδο.

Αυτό το Εγχειρίδιο αφορά τον **ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ** και τον τρόπο με τον οποίο οι τοπικές αρχές θα πρέπει να τον προωθούν με **εγγυημένο σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα**, σε συνθήκες **ισότητας**, με όραμα την διατήρηση της **ποικιλομορφίας που υπάρχει στους δήμους τους**. Είναι ένα εγχειρίδιο για την ενίσχυση, την προώθηση και τον σχεδιασμό του αθλητισμού ως βασικού στοιχείου της **κοινωνικής συνοχής** στους δήμους.

1.3 Σε ποιους απευθύνεται.

Το εγχειρίδιο απευθύνεται στις ευρωπαϊκές τοπικές δημόσιες διοικήσεις και ιδίως σε άτομα που ασχολούνται με τον αθλητισμό. Οι πολιτικές αρχές καθώς και οι τεχνικοί διευθυντές ή οι δημοτικοί υπάλληλοι στον τομέα του αθλητισμού αποτελούν την κύρια ομάδα-στόχου του Εγχειριδίου.

Η ενσωμάτωση στην τοπική διακυβέρνηση, είναι θεμελιώδους σημασίας, γι' αυτό και το εγχειρίδιο απευθύνεται σε φορείς που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην τοπική σφαίρα όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα, τη μη διάκριση και τη διαχείριση της ποικιλομορφίας και της κοινωνικής συνοχής.

³https://scoreproject.net/wp-content/uploads/2024/03/SCORE-Project_Strategic-Planning-Model_Combatting-Racism-in-and-through-sports_compressed.pdf

Μια τρίτη ομάδα στην οποία απευθύνεται το Εγχειρίδιο αποτελείται από την κοινωνία των πολιτών, δηλαδή όλες τις κοινωνικές οργανώσεις των οποίων οι στόχοι σχετίζονται με το πεδίο εφαρμογής του έργου: το Εγχειρίδιο απευθύνεται τόσο σε αθλητικές οργανώσεις όσο και σε οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τέλος, το εγχειρίδιο μπορεί εύκολα να μεταφερθεί σε άλλους τομείς που σχετίζονται με τον αθλητισμό, όπως εθνικές ή περιφερειακές ομοσπονδίες, αθλητικούς συλλόγους, κοινωνικές οργανώσεις κ.λπ. Στην περίπτωση αυτή, δεν θα είναι εφαρμόσιμες όλες οι πρακτικές και οι συστάσεις, αλλά οι περισσότερες από αυτές θα είναι εφαρμόσιμες και θα αναφέρονται ρητά εάν είναι.

1.4 Στόχοι του εγχειριδίου.

- Ενίσχυση των ικανοτήτων και των αρμοδιοτήτων των ευρωπαϊκών τοπικών αρχών να ενεργούν στον τομέα του αθλητισμού ως μέσο κοινωνικής συνοχής και πρόληψης και καταπολέμησης του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων.
- Προώθηση της συμμετοχικής διακυβέρνησης του αθλητισμού ως μέσου κοινωνικής συνοχής και πρόληψης και καταπολέμησης του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων σε τοπικό επίπεδο.

1.5 Εννοιολογικό πλαίσιο.

Στην ενότητα αυτή θα οριστούν οι βασικοί όροι και έννοιες του εγχειριδίου από την οπτική γωνία του έργου Score, δηλαδή σε σχέση με τους στόχους και τον σκοπό του έργου. Οι περισσότερες από τις βασικές έννοιες για το Εγχειρίδιο αποτελούν αντικείμενο εκτεταμένων συζητήσεων και συνεισφορών, γι' αυτό θα ξεκινήσουμε με μια σύντομη παρουσίαση των κύριων συνεισφορών, πάντα από την οπτική γωνία των στόχων και των σκοπών του έργου, προκειμένου να προχωρήσουμε σε μια πρόταση συστηματοποίησης που θα επιτρέψει την κατασκευή πρακτικών συστάσεων που απευθύνονται σε τοπικές οντότητες.

1.5.1. Κοινωνική συνοχή.

Υπάρχουν αμέτρητες συνεισφορές και συζητήσεις σχετικά με την έννοια της κοινωνικής συνοχής. Από τη σκοπιά της δημόσιας πολιτικής, μερικές από τις πιο σχετικές αναφορές είναι οι ακόλουθες:

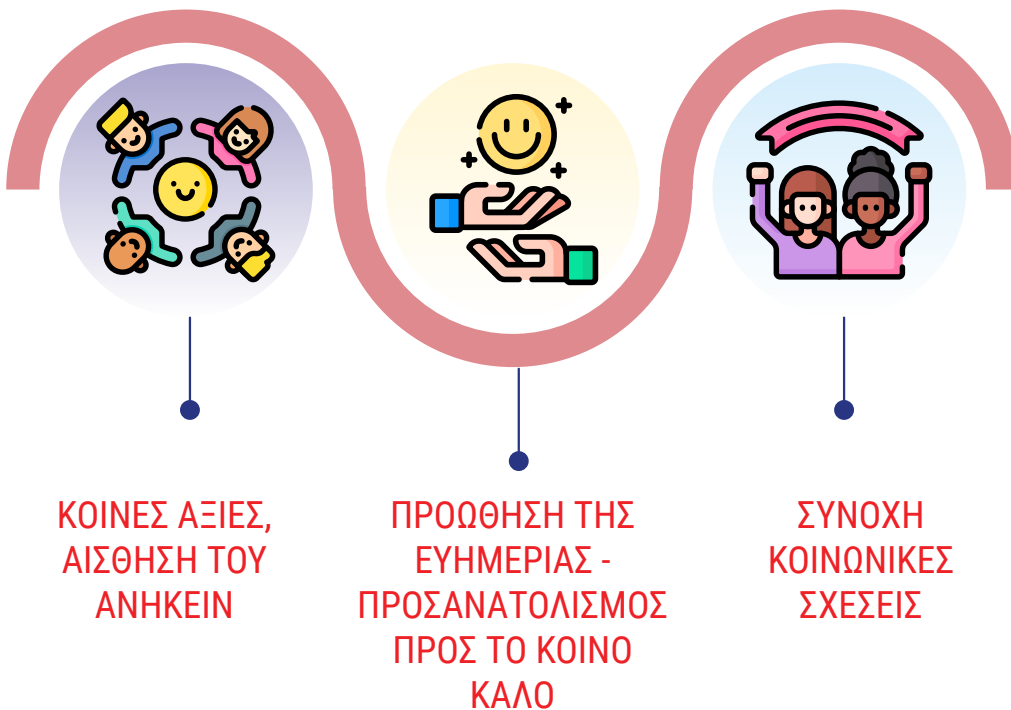
- Ηνωμένα Έθνη (2016) Αφήνοντας κανέναν πίσω: η επιταγή της ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς. <https://www.un.org/esa/socdev/rwss/2016/full-report.pdf>
- ΟΟΣΑ (2012). Προοπτικές στην Παγκόσμια Ανάπτυξη. Perspectives on Global Development. https://www.oecd-ilibrary.org/development/perspectives-on-global-development-2012_persp_glob_dev-2012-en

- Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Κοινωνική Συνοχή. Μια νέα στρατηγική για την κοινωνική συνοχή, που υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης το 2004. https://www.coe.int/t/dg3/socialpolicies/socialcohesiondev/source/RevisedStrategy_en.pdf

Άλλοι διεθνείς οργανισμοί, όπως η Παγκόσμια Τράπεζα και η Ευρωπαϊκή Κοινοπραξία για τη Διαπίστευση της Ανώτατης Εκπαίδευσης (ECA) έχουν συμβάλει στον ορισμό της κοινωνικής συνοχής, η οποία αποτελεί μία από τις κύριες πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην οποία τόσο το Κοινοβούλιο όσο και η Επιτροπή έχουν συνεισφέρει.

Για τους σκοπούς του παρόντος εγχειριδίου, η κοινωνική συνοχή θεωρείται ότι περιλαμβάνει τις ακόλουθες διαστάσεις⁴:

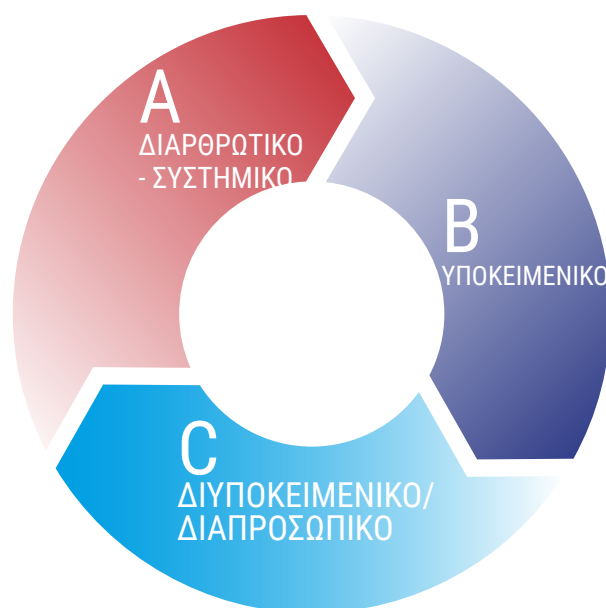
Προκειμένου να συνδεθούν οι διαστάσεις αυτές με συγκεκριμένες πρακτικές και αποτελέσματα, είναι απαραίτητο να τεθούν σε λειτουργία. Για να γίνει αυτό, το Εγχειρίδιο βασίζεται στο κοινωνικο-οικολογικό μοντέλο⁵, ένα εννοιολογικό μοντέλο για την κατανόηση της ανθρώπινης ανάπτυξης που έχει χρησιμοποιηθεί ευρέως ως βάση για πολυάριθμες μελέτες που σχετίζονται με τον αθλητισμό, συμπεριλαμβανομένης της αθλητικής προπόνησης (Duffy, Harrington and Lara-Bercial, 2013), της φυσικής αγωγής (O'Connor, Alfrey and Payne, 2012) και της προώθησης της φυσικής δραστηριότητας (Rowe, Shilbury, Ferkins and Hinckson, 2013).

Υπό αυτή την έννοια, είναι ευρέως αποδεκτό ότι η συνοχή πρέπει να προωθείται σε τρία τουλάχιστον επίπεδα:

⁴ Δική μας επεξεργασία με βάση τις συνεισφορές των Moustakas (2024) και ECLAC (2019).
⁵ Μουστάκας (2024), σ. 9

α. Το **διαρθρωτικό ή συστημικό** επίπεδο είναι αυτό που αντιστοιχεί στην τοπική νομοθεσία και τις πολιτικές για την αθλητική πρακτική, δηλαδή τον τρόπο με τον οποίο η τοπική αρχή οργανώνει την αθλητική πρακτική στην περιοχή αναφοράς της (ύπαρξη τοπικών κανονισμών ή δημοτικών αθλητικών σχεδίων και στρατηγικών),

β. το υποκειμενικό επίπεδο αντιστοιχεί στους **κατοίκους** του δήμου και στις ικανότητες, δεξιότητες, στάσεις, αξίες, ενδιαφέροντα κ.λπ. που διαθέτουν στην άσκηση του αθλητισμού,

γ. και το διυποκειμενικό-διαπροσωπικό σχετίζεται με την **κοινότητα και τη διαπροσωπική σφαίρα**, και επομένως θα περιλάμβανε τις τυπικές και μη τυπικές κοινωνικές οργανώσεις, καθώς και τις σχέσεις μεταξύ οργανώσεων ή/και θεσμών.

Ο ορισμός της κοινωνικής συνοχής βασίζεται στις τρεις διαστάσεις και η λειτουργικότητά του σε συγκεκριμένα επίπεδα από το κοινωνικο-οικολογικό μοντέλο επιτρέπει στο έργο SCORE να καθοδηγήσει τις πρακτικές των τοπικών αρχών, ώστε να ενεργούν ακριβώς μέσα και από τον αθλητισμό για την πρόληψη και την καταπολέμηση του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων. Δεδομένων των στόχων του έργου, οι προτάσεις θα περιοριστούν στο διαρθρωτικό και κοινοτικό επίπεδο.

1.5.2. Ενσωμάτωση στον αθλητισμό και μέσω του αθλητισμού.

Η θεωρητική συμβολή σχετικά με την ένταξη στον αθλητισμό και μέσω του αθλητισμού αναπτύσσεται από τον Agergaard⁶: Η πρώτη σημαίνει ότι γινόμαστε συμμετέχοντες στον αθλητισμό και μέλη μιας αθλητικής κοινότητας, και η δεύτερη σημαίνει ότι η συμμετοχή στον αθλητισμό δημιουργεί δυνατότητες πρόσβασης σε άλλες κοινωνικές σφαίρες (π.χ. αγορά εργασίας, εκπαίδευση, ιδιότητα του πολίτη). Όπως υποστηρίζει ο Agergaard, η ενσωμάτωση μέσω του αθλητισμού είναι δύσκολο να επιτευχθεί επειδή η σχέση μεταξύ του αθλητικού υποκόσμου και των άλλων κοινωνικών σφαιρών είναι χαλαρά συνδεδεμένη. Σύμφωνα με αυτή τη δι-

⁶ Agergaard, S. (2018). Επανεξέταση του αθλητισμού και της ένταξης: Ανάπτυξη μιας διακρατικής προοπτικής για τους μετανάστες και τους απογόνους στον αθλητισμό. Abingdon, Oxon: Routledge.

απίστωση, οι μελέτες σχετικά με τη σημασία του αθλητισμού για τη δημιουργία κοινωνικού κεφαλαίου δείχνουν ότι ο αθλητισμός μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο⁷. Το κοινωνικό κεφάλαιο αναφέρεται στους πόρους και τα δίκτυα που συνδέουν τους ανθρώπους σε μια κοινότητα και τους επιτρέπουν να συνεργάζονται για την επίτευξη κοινών στόχων. Οι πόροι αυτοί περιλαμβάνουν την εμπιστοσύνη, την αλληλεγγύη, την αμοιβαιότητα, τη συνεργασία και την αμοιβαιότητα. Τα δίκτυα αυτά μπορούν επίσης να θεωρηθούν ως οι δεσμοί πίστης και υποστήριξης μεταξύ των ανθρώπων που ζουν σε μια κοινότητα. Το κοινωνικό κεφάλαιο σχετίζεται επίσης με την ποιότητα της δημοκρατίας, καθώς τα επίπεδα του κοινωνικού κεφαλαίου μπορούν να επηρεάσουν το επίπεδο εμπιστοσύνης μεταξύ των πολιτών και της κυβέρνησης⁸.

1.5.3 Οριζόντιες προσεγγίσεις.

Στο πλαίσιο του έργου SCORE και του παρόντος εγχειριδίου, πρέπει να ληφθούν υπόψη τρεις συμπληρωματικές προσεγγίσεις των παραπάνω:

A. Αποαποικιακή προσέγγιση.

Τα αθλήματα που κυριαρχούν σήμερα στον κόσμο συνέβαλαν ρητά στην αποικιοκρατία και χρησιμοποιήθηκαν από τις αποικιοκρατικές δυνάμεις για να εξαπλώσουν και να εδραιώσουν την εξουσία τους⁹. Αντίθετα, άλλες μη ευρωπαϊκές μορφές αθλητικής φυσικής και σωματικής δραστηριότητας και οι επιρροές τους στον αθλητισμό έχουν υποβαθμιστεί ή αγνοηθεί εντελώς¹⁰.

Η αποαποικιακή προσέγγιση που προτείνεται στο παρόν εγχειρίδιο τονίζει **την ανάγκη επανατοποθέτησης του αθλητισμού ως ενός περιεκτικού όρου, ο οποίος προσδιορίζει διακριτές διαφορετικές κοινωνικές δραστηριότητες και δίνει έμφαση στις τοπικές πρακτικές και έννοιες**¹¹.

Οι τοπικές διοικήσεις πρέπει να γνωρίζουν, να ρωτούν και να κατανοούν ποιες αθλητικές και σωματικές πρακτικές απαιτούνται και διεξάγονται στους δήμους τους. Ξεκινώντας από αυτόν τον διάλογο και τη γνώση, φέρνοντας στο προσκήνιο τις ιστορίες, τις εμπειρίες και τις γνώσεις των ανθρώπων που ζουν στις πόλεις τους, προκειμένου να σχεδιάσουν μια δημοτική αθλητική στρατηγική/σχέδιο με μια αποικιοκρατική προσέγγιση, προσαρμοσμένη στο τοπικό πλαίσιο και τις ανάγκες του, και όχι αντιγράφοντας μοντέλα που έχουν καθιερωθεί σε παγκόσμια κλίμακα, τα οποία μπορεί να μην είναι προσαρμοσμένα στις πραγματικότητες και τις ανάγκες του δήμου.

⁷ Sraajj, R. (2012). Πέρα από τον αγωνιστικό χώρο: Σομαλοί στην Αυστραλία. *Ethnic and Racial Studies*, 35:9, 1519-1538, DOI: 10.1080/01419870.2011.592205 και Walseth, K. (2008). Γεφυρώνοντας και συνδέοντας το κοινωνικό κεφάλαιο στον αθλητισμό: εμπειρίες νεαρών γυναικών με μεταναστευτικό υπόβαθρο. *Sport, Education and Society*, 13 (1), 1-17. <https://doi.org/10.1080/13573320701780498>

⁸ Robert Putnam, *Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy*, (1995)

⁹ Sepandarmaz, M., *Methodological challenges and opportunities in working within a participatory paradigm in the context of sport, forced migration and settlement: an insider perspective*, (2022)

¹⁰ Carrington, 2015.

¹¹ Besnier, Brownell και Carter *Ανθρωπολογία του αθλητισμού: Emotions, Power and Business in the Contemporary World*, (2019).

Β. Διατομεακή – Διαθεματική προσέγγιση.

Η διατομεακότητα είναι ένα εργαλείο ανάλυσης και παρέμβασης μπροστά στις πολλαπλές διακρίσεις, μια προσέγγιση για την αντιμετώπιση της διαφορετικότητας από την **οπτική του φύλου, η οποία με τη** σειρά της την υπερβαίνει **αντανακλώντας την αλληλεπίδραση παραγόντων** όπως η **κοινωνική τάξη, η εθνοφυλετική καταγωγή, η εκπαίδευση, η ηλικία, ο σεξουαλικός προσανατολισμός και η ταυτότητα, η αναπηρία, η γλώσσα ή η θρησκεία**, παράγοντες που δημιουργούν στην αλληλεπίδρασή τους καταστάσεις προνομίων ή/και καταπίεσης που μπορούν να οδηγήσουν σε εκδηλώσεις ανισότητας και αποκλεισμού. Προκειμένου να σχεδιαστεί μια τοπική αθλητική πολιτική με διαθεματική προσέγγιση, είναι απαραίτητο να ληφθούν υπόψη όλοι αυτοί οι παράγοντες και η διαθεματικότητά τους στην ανάλυση, το σχεδιασμό, την παρέμβαση και την αξιολόγηση.

Γ. Οριζόντια προσέγγιση.

Η ενσωμάτωση, στο πλαίσιο της τοπικής διακυβέρνησης είναι κρίσιμη. Το εγχειρίδιο προτείνει μια οριζόντια προσέγγιση με διπλή έννοια. Αφενός, προτείνει τη **θεματική ενσωμάτωση**, η οποία περιλαμβάνει, εκτός από τον αθλητισμό και τη σωματική δραστηριότητα, όλα εκείνα που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα, τη μη διάκριση και τη διαχείριση της διαφορετικότητας και της κοινωνικής συνοχής. Από την άλλη πλευρά βρίσκεται η **οργανική διαθεματικότητα**, η οποία αφορά τη φύση των παραγόντων και των φορέων που θα πρέπει

να συμμετέχουν στην ανάπτυξη της τοπικής στρατηγικής για τον αθλητισμό, την κοινωνική συνοχή και την καταπολέμηση του ρατσισμού. Υπό αυτή την έννοια, θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- Το σύνολο του δημοτικού προσωπικού που συνδέεται με τον τομέα του αθλητισμού, από τις πολιτικές αρχές μέχρι τους τεχνικούς διευθυντές, τους διευθυντές των δημοτικών αθλητικών σχολείων ή το προσωπικό των αθλητικών εγκαταστάσεων κ.λπ,
- Το σύνολο των κοινωνικών οργανώσεων που ασχολούνται με τον αθλητισμό και τα προαναφερθέντα θέματα,
- Τις αθλητικές ομοσπονδίες και τους συλλόγους της τοπικής κοινωνίας.

A.1.5.4 Ορισμός των εννοιών για το εγχειρίδιο.

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών θεωρεί ότι ο όρος “διάκριση”, όπως χρησιμοποιείται στο Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, θα πρέπει να νοείται ως «κάθε διάκριση, αποκλεισμός, περιορισμός ή προτίμηση που βασίζεται σε οποιοδήποτε λόγο, όπως φυλή, χρώμα, φύλο, γλώσσα, θρησκεία, πολιτικές ή άλλες πεποιθήσεις, εθνική ή κοινωνική καταγωγή, ιδιοκτησία, γέννηση ή άλλη κατάσταση, και έχει ως σκοπό ή αποτέλεσμα την ακύρωση ή τη μείωση της αναγνώρισης, απόλαυσης ή άσκησης, από οποιοδήποτε πρόσωπο, οποιουδήποτε δικαιώματος ή συμφέροντος, οποιουδήποτε δικαιώματος, τίτλου, συμφέροντος ή περιουσίας, πολιτικής ή άλλης γνώμης, εθνικής ή κοινωνικής καταγωγής, περιουσίας, γέννησης ή άλλης κατάστασης, η οποία έχει ως σκοπό ή αποτέλεσμα την ακύρωση ή την παρακώλυση της αναγνώρισης, απόλαυσης ή άσκησης από όλα τα πρόσωπα, επί ίσους όρους, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών (Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών. Γενικό σχόλιο αριθ. 18).

ΦΥΛΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Το άρθρο 1 της Διεθνούς Σύμβασης για την Εξάλειψη όλων των μορφών φυλετικών διακρίσεων (CERD) ορίζει ότι ο όρος «φυλετική διάκριση» σημαίνει κάθε διάκριση, αποκλεισμό, περιορισμό ή προτίμηση που βασίζεται στη φυλή, το χρώμα, την καταγωγή ή την εθνική ή εθνοτική καταγωγή, η οποία έχει ως σκοπό ή αποτέλεσμα την ακύρωση ή τη μείωση της αναγνώρισης, απόλαυσης ή άσκησης, επί ίσους όρους, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών στον πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό ή σε οποιοδήποτε άλλο τομέα της δημόσιας ζωής.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ

Σε επίπεδο ΕΕ, όπως αναφέρεται στο Γλωσσάριο για τη μετανάστευση και το άσυλο 2.0 του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης, είναι η κατάσταση κατά την οποία ένα άτομο εμποδίζεται (ή αποκλείεται) να συμβάλει στην οικονομική

και κοινωνική πρόοδο και να επωφεληθεί από αυτήν. Ο αποκλεισμός είναι το αποτέλεσμα “ενός συνδυασμού αλληλένδετων προβλημάτων, όπως η ανεργία, οι χαμηλές δεξιότητες, το χαμηλό εισόδημα, η ανεπαρκής στέγαση, η κακή υγεία και η διάλυση της οικογένειας”. Η συμμετοχή αποτελεί προϋπόθεση και σκοπό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το αντίθετο του αποκλεισμού είναι η «ένταξη».

ΠΟΛΥΕΠΙΠΕΔΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Σύμφωνα με τη Λευκή Βίβλο της Επιτροπής των Περιφερειών για την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση θα μπορούσε να οριστεί ως “συντονισμένη δράση της Ένωσης, των κρατών μελών και των περιφερειακών και τοπικών αρχών, με βάση την εταιρική σχέση, για την ανάπτυξη και την εφαρμογή των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προκαλεί την κοινή ευθύνη των διαφόρων επιπέδων εξουσίας και βασίζεται σε όλες τις πηγές δημοκρατικής νομιμοποίησης και στην αντιπροσωπευτικότητα των διαφόρων εμπλεκόμενων φορέων”. Με άλλα λόγια, πρόκειται για ένα μοντέλο διακυβέρνησης που περιλαμβάνει ευρωπαϊκές, κρατικές, περιφερειακές και τοπικές κυβερνήσεις, καθώς και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Οι τρόποι με τους οποίους οργανώνεται μπορεί να διαφέρουν σημαντικά από χώρα σε χώρα. Ιδανικά, περιλαμβάνει ένα στοιχείο “από κάτω προς τα πάνω” και περιλαμβάνει την καθιέρωση συμμετοχικών διαδικασιών για τη συνδημιουργία, τη συνεργασία και τον συντονισμό των πολιτικών μεταξύ όλων των αρμόδιων δημόσιων αρχών, σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, και με όλους τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς, σε τομείς κοινής αρμοδιότητας ή κοινού ενδιαφέροντος (Λευκή Βίβλος της Επιτροπής των Περιφερειών για την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, 2009).

ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ Η΄ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ

Κάθε περιστατικό που εκλαμβάνεται ως ρατσιστικό από το θύμα ή οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο. Σύσταση γενικής πολιτικής αριθ. 11 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας (ECRI).

ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ

Η ECRI του Συμβουλίου της Ευρώπης την ορίζει ως την πεποίθηση που, με βάση τη «φυλή», το χρώμα, τη γλώσσα, τη θρησκεία, την εθνικότητα ή την εθνική ή εθνοτική καταγωγή, δικαιολογεί την περιφρόνηση ενός προσώπου ή μιας ομάδας προσώπων ή την υπεροχή ενός προσώπου ή μιας ομάδας προσώπων (Γλωσσάριο της ECRI).

Παρόλο που δεν υπάρχει καθολικά αποδεκτός νομικός ορισμός του όρου ρατσισμός, το άρθρο 4 της Διεθνούς Σύμβασης για την Εξάλειψη όλων των μορφών φυλετικών διακρίσεων (CERD) ορίζει ότι: «Τα συμβαλλόμενα κράτη καταδικάζουν κάθε προπαγάνδα και κάθε οργάνωση που εμπνέεται από ιδέες ή θεωρίες που βασίζονται στην ανωτερότητα μιας φυλετικής ομάδας ή ομάδας ανθρώπων έναντι μιας άλλης φυλής ή ομάδας ατόμων συγκεκριμένου χρώματος ή εθνοτικής καταγωγής, ή που επιχειρούν να δικαιολογήσουν ή να προωθήσουν το φυλετικό

μίσος και τις φυλετικές διακρίσεις με οποιαδήποτε μορφή, και αναλαμβάνουν την υποχρέωση να υιοθετήσουν άμεσα και θετικά μέτρα που αποσκοπούν στην εξάλειψη κάθε υποκίνησης ή πράξης τέτοιων διακρίσεων. Διεθνής Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών φυλετικών διακρίσεων (CERD,1965).

ΔΟΜΙΚΟΣ ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ

Σύμφωνα με το «Σχέδιο Δράσης της ΕΕ κατά του Ρατσισμού (2020-2025)», οι ρατσιστικές συμπεριφορές και οι διακρίσεις μπορούν να εδραιωθούν στους κοινωνικούς, οικονομικούς και πολιτικούς θεσμούς, επηρεάζοντας όλα τα επίπεδα εξουσίας και χάραξης πολιτικής. Ο δομικός ρατσισμός είναι μια μορφή ρατσισμού «βαθιά ριζωμένη στην ιστορία των κοινωνιών μας, συνυφασμένη με τις πολιτισμικές τους ρίζες και τους κανόνες τους». Μπορεί να αντανakλάται στον τρόπο λειτουργίας της κοινωνίας, στον τρόπο κατανομής της εξουσίας και στον τρόπο αλληλεπίδρασης των πολιτών με το κράτος και τις δημόσιες υπηρεσίες. Μπορεί να είναι ασυνείδητος και συχνά γίνεται αντιληπτό ότι δεν αντικατοπτρίζει τα συμφέροντα όσων πλήττονται από το ρατσισμό, ακόμη και αν δεν αποτελεί απαραίτητα άμεση προσπάθεια αποκλεισμού τους". Ένωση για την Ισότητα..

ΞΕΝΟΦΟΒΙΑ

Σύμφωνα με το «Γλωσσάριο όρων του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (ΔΟΜ)», η ξενοφοβία είναι «ένα σύνολο στάσεων, προκαταλήψεων και συμπεριφορών που περιλαμβάνουν την απόρριψη, τον αποκλεισμό και συχνά την υποτίμηση ανθρώπων επειδή θεωρούνται ξένοι ή αλλότριτοι προς την κοινότητα, την κοινωνία ή την εθνική ταυτότητα». Η ξενοφοβία περιλαμβάνει την εχθρότητα, την απόρριψη ή το μίσος προς τους ανθρώπους που είναι ξένοι ή θεωρούνται ξένοι. Σύμφωνα με την ECRI, η ξενοφοβία αναφέρεται στην προκατάληψη, το μίσος ή το φόβο για ανθρώπους από άλλες χώρες ή πολιτισμούς (Γενική σύσταση αριθ. 15 για την καταπολέμηση της ρητορικής μίσους και αιτιολογική έκθεση, παράγραφος 7).

1.6 Ευρωπαϊκό νομοθετικό πλαίσιο.

Στη **Λευκή Βίβλο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον αθλητισμό** (2007)¹², για πρώτη φορά εξετάζονται με ολοκληρωμένο τρόπο θέματα που σχετίζονται με τον αθλητισμό. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι δυνατότητες του αθλητισμού ως μέσο κοινωνικής ένταξης στις πολιτικές, τις δράσεις και τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών μπορούν να αξιοποιηθούν καλύτερα.

Τονίζει ότι οι μη κερδοσκοπικές αθλητικές δραστηριότητες, που συμβάλλουν στην κοινωνική συνοχή και την κοινωνική ένταξη ευάλωτων ομάδων, μπορούν να θεωρηθούν ως κοινωνικές υπηρεσίες γενικού συμφέροντος. Προτείνει στα κράτη μέλη να υποστηρίξουν δράσεις για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης μέσω του αθλητισμού και την καταπολέμηση των διακρίσεων στον αθλητισμό. Στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το ρόλο του αθλητισμού στον τομέα της κοινωνικής ένταξης, της ενσωμάτωσης και των ίσων ευκαιριών.

Από το 2007 η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή** εξετάζει τις δυνατότητες του **αθλητισμού ως μέσο κοινωνικής ένταξης** στις πολιτικές, τις δράσεις και τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη συμβολή των αθλητικών δραστηριοτήτων στην **κοινωνική συνοχή**.

Το Τμήμα Αθλητισμού του Συμβουλίου της Ευρώπης υποστηρίζει την ενωτική δύναμη του αθλητισμού και η προώθηση της ποικιλομορφίας αποτελεί συνεχή προτεραιότητα της Διευρυμένης Μερικής Συμφωνίας για τον Αθλητισμό (EPAS)¹³. Τα δικαιώματα και οι ελευθερίες της ιθαγένειας των κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης, μαζί με την απαγόρευση των διακρίσεων, εδράζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, στην οποία βασίζεται το κανονιστικό πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης στον τομέα του αθλητισμού.

Οι προτεραιότητες του Συμβουλίου της Ευρώπης για τον αθλητισμό 2022-2025 περιλαμβάνουν την ένταξη της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον αθλητισμό στην ατζέντα των κυβερνήσεων και την επίτευξη προόδου στην προώθηση του αθλητισμού που βασίζεται σε αξίες.

Από την πλευρά του, το πρόγραμμα *Διαπολιτισμικές Πόλεις (ΔΠΠ)* του Συμβουλίου της Ευρώπης επικεντρώνεται στον καθοριστικό ρόλο των πόλεων στην προώθηση πολιτικών υπέρ της συνύπαρξης και της ένταξης σε ένα πλαίσιο μεγαλύτερης ποικιλομορφίας. Όλα αυτά τα χρόνια, το ICC και τα κρατικά δίκτυα

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/?uri=celex%3A52007DC0391>

¹³ L'EPAS παρέχει μια πλατφόρμα για διακυβερνητική αθλητική συνεργασία μεταξύ των δημόσιων αρχών των κρατών μελών. Ενθαρρύνει επίσης τον διάλογο μεταξύ των δημόσιων αρχών, των αθλητικών ομοσπονδιών και των ΜΚΟ. Αυτό συμβάλλει στην καλύτερη διακυβέρνηση, με στόχο να γίνει ο αθλητισμός πιο ηθικός, πιο περιεκτικός και ασφαλέστερος.

έχουν δημιουργήσει εργαλεία και παρέχουν απαντήσεις για να συνεχίσουν να συμβάλλουν στην προώθηση πολιτικών που προωθούν τις αρχές της διαπολιτισμικότητας.

Στο σημείο αυτό, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι τα ισπανικά και σουηδικά δίκτυα διαπολιτισμικών πόλεων (RECI και Interkulturella Städer Sverige) συμμετέχουν στο έργο SCORE, καθώς και οι περιοχές του Μπιλμπάο, της Χετάφε, του Σαμπαντέλ και της Τενερίφης.

Συνεπώς, οι φορείς αυτοί εφαρμόζουν τη διαπολιτισμική προοπτική στο σχεδιασμό αθλητικών πρωτοβουλιών και πολιτικών. Με τον τρόπο αυτό, επιδιώκουν να διασφαλίσουν ότι ο αθλητισμός:

- 1.** Συμβάλλει στην πρόοδο προς την κατεύθυνση της **πραγματικής ισότητας**, με βάση τη δέσμευση για μη διάκριση και ισότητα. Για το σκοπό αυτό, είναι απαραίτητο να εντοπιστούν οι τομείς ανισότητας (όπως η δυσκολία των αλλοδαπών να ομοσπονδιοποιηθούν) και να προωθηθούν τομείς προς βελτίωση- να ενισχυθεί η καταπολέμηση των διακρίσεων και των εγκλημάτων μίσους στον τομέα του αθλητισμού- και να εξασφαλιστεί η ίση μεταχείριση και η πρόσβαση όλων των πολιτών στον αθλητισμό στις δημοτικές υπηρεσίες και εγκαταστάσεις.
- 2.** Συμβάλλει στην πρόοδο της **αναγνώρισης και του σεβασμού της διαφορετικότητας**. Αυτό επιτυγχάνεται, για παράδειγμα, μέσω της θεσμικής και συμβολικής αναγνώρισης της ποικιλομορφίας των αθλητικών πρακτικών, καθώς και μέσω της προσαρμογής όλων των δημοτικών υπηρεσιών, προγραμμάτων και εγκαταστάσεων ώστε να αναγνωρίζεται η ποικιλομορφία και να διευρύνεται το φάσμα των προσφερόμενων (εναλλακτικών ή μειονοτικών) αθλημάτων, προσαρμόζοντας τους χώρους και τις εγκαταστάσεις. Σε αυτή την κατεύθυνση, οι αθλητικές οντότητες θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν την κοινωνικοπολιτισμική ποικιλομορφία των γειτονιών στις οποίες βρίσκονται.
- 3.** Ευνοεί τη **θετική αλληλεπίδραση (επί ίσοις όροις), τη συμμετοχή και τη δημιουργία δεσμών**. Αυτό απαιτεί συνθήκες που συμβάλλουν στη δημιουργία ισχυρών κοινωνικών δεσμών και αυξάνουν την αυτοεκτίμηση και την ενδυνάμωση ορισμένων ατόμων και ομάδων. Αυτό θα συμβάλει στην οικοδόμηση κοινών ταυτοτήτων και στην αίσθηση του ανήκειν. Η τοποθεσία των αθλητικών χώρων και εγκαταστάσεων μπορεί επίσης να συμβάλει στη μείωση του χωρικού διαχωρισμού.

Από την πλευρά της, η **Γενική Σύσταση 12 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI) για την καταπολέμηση του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων στον τομέα του αθλητισμού**¹⁴ αναφέρει ότι:

¹⁴ <https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/>

- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν και να προωθούν ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στον αθλητισμό για όλα τα άτομα και να καταπολεμούν τον ρατσισμό και τις φυλετικές διακρίσεις.
- Τα κράτη μέλη θα πρέπει να δημιουργήσουν και να ηγηθούν συνασπισμών κατά του ρατσισμού στον αθλητισμό, προσκαλώντας τη συμμετοχή τοπικών αρχών, αθλητικών ομοσπονδιών και συλλόγων, αθλητών, προπονητών, ομάδων οπαδών, ομάδων εκπροσώπησης μειονοτήτων, οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και μέσων ενημέρωσης.

Η **έκθεση της Διακυβερνητικής Ομάδας Εργασίας για την αποτελεσματική εφαρμογή της Διακήρυξης και του Προγράμματος Δράσης του Ντέρμπαν για την ένατη σύνοδό της στα Ηνωμένα Έθνη**¹⁵ υπογραμμίζει: *“Η σημασία της αντιμετώπισης και της καταπολέμησης της ατιμωρησίας για πράξεις στον τομέα του αθλητισμού που υποκινούνται από ρατσισμό, συμπεριλαμβανομένων πράξεων υποκίνησης σε ρατσισμό, φυλετικές διακρίσεις, ξενοφοβία και συναφή μισαλλοδοξία, εχθρότητας ή βίας, και προτρέπει τα κράτη να λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τις διεθνείς υποχρεώσεις, για την πρόληψη, την καταπολέμηση και την αντιμετώπιση όλων των εκδηλώσεων ρατσισμού, φυλετικών διακρίσεων, ξενοφοβίας και συναφούς μισαλλοδοξίας στο πλαίσιο αθλητικών εκδηλώσεων, και να διασφαλίσουν ότι τα αδικήματα που υποκινούνται από ρατσισμό τιμωρούνται από το νόμο, ανάλογα με την περίπτωση”.*

Η Ομάδα Εργασίας σημειώνει **τις δυνατότητες του αθλητισμού ως εργαλείου για την προώθηση της ισότητας και της πολυμορφίας**, ενθαρρύνει τα κράτη και τους ενδιαφερόμενους φορείς, ιδίως τις αθλητικές ενώσεις και επιτροπές, να διασφαλίζουν την ισότητα και τη μη διάκριση, καταπολεμώντας τον ρατσισμό, τις φυλετικές διακρίσεις, την ξενοφοβία και τη συναφή μισαλλοδοξία όσον αφορά την πρόσβαση και τη χρήση αθλητικών εγκαταστάσεων και υπηρεσιών, τις ευκαιρίες απασχόλησης και την επαγγελματική ανάπτυξη.

Το **σχέδιο δράσης της ΕΕ κατά του ρατσισμού 2020-2025**¹⁶ ορίζει πώς τα μελλοντικά προγράμματα ERASMUS+ θα διασφαλίσουν τις προσπάθειες για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και τη βελτίωση της προσέγγισης των ατόμων με λιγότερες ευκαιρίες, μεταξύ άλλων με την αντιμετώπιση των εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι υπο-εκπροσωπούμενες ομάδες και οι μειονότητες στην πρόσβαση στις ευκαιρίες του προγράμματος και με τον εξοπλισμό των διοργανωτών του προγράμματος και των συμμετεχόντων ώστε να είναι ευαίσθητοι όταν αλληλεπιδρούν με άτομα από διαφορετικό υπόβαθρο. Η στρατηγική θα καλύπτει όλους τους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της νεολαίας και του αθλητισμού και θα διαρκέσει καθ’ όλη τη διάρκεια των μελλοντικών προγραμμάτων Erasmus+ και του Ευρωπαϊκού Σώματος Αλληλεγγύης.

¹⁵ <https://www.ohchr.org/es/documents/thematic-reports/ahrc4989-report-intergovernmental-working-group-effect-ive-implementation>

¹⁶ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/eu-anti-racism-action-plan-2020-2025_en

Ο ρόλος των πόλεων σε όλα αυτά τα έγγραφα είναι ουσιαστικός. Για παράδειγμα, στον **χάρτη πορείας της ΕΕ για τον αθλητισμό (2021-2024)**¹⁷, η ανάπτυξη και η προώθηση της χρηστής διακυβέρνησης στον αθλητισμό προτείνεται ως ένα από τα βασικά θέματα. Ο Ευρωπαϊκός **Χάρτης για τον Αθλητισμό (2021)**¹⁸ παρέχει καθοδήγηση στις τοπικές αρχές που επιθυμούν να αναπτύξουν αθλητικά προγράμματα που προωθούν την πολυμορφία και καταπολεμούν τις διακρίσεις.

Εν προκειμένω, σε διάφορα κράτη μέλη, έχουν αναπτυχθεί **πολιτικές σε εθνικό επίπεδο με έμφαση στον αθλητισμό και την κοινωνική συνοχή** και στον **κεντρικό ρόλο των τοπικών αρχών**. Μεταξύ άλλων, για παράδειγμα, στην **Ιρλανδία, η Εθνική Πολιτική Αθλητισμού 2018 - 2027**¹⁹, στην **Ισπανία το Στρατηγικό Πλαίσιο για την Ιθαγένεια και την Ένταξη κατά του Ρατσισμού και της Ξενοφοβίας (2023-2027)**²⁰.

Οι ακόλουθες ενότητες του παρόντος Βασικού Εγχειριδίου θα παρέχουν **πρακτικές κατευθυντήριες γραμμές** για την **ανάπτυξη τοπικών αθλητικών πολιτικών** για την **καταπολέμηση του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων** και την **προώθηση της κοινωνικής συνοχής**.

Ορισμένες **πρωτοπόρες πόλεις**, όπως η Κοπεγχάγη (Δανία)²¹ ή το Μπιλμπάο (Ισπανία)²², **προώθησαν τις τοπικές αθλητικές πολιτικές** ως μέσο κοινωνικής ένταξης των εθνοφυλετικών μειονοτήτων.

“Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΤΖΕΝΤΑΣ”
(SEBASTIAN COE)

1.7 Πλεονεκτήματα για την πόλη.

Η προώθηση του αθλητισμού σε τοπικό επίπεδο έχει πολλά πλεονεκτήματα. Τα πλεονεκτήματα αυτά σχετίζονται με τη δυνατότητα ανάπτυξης της κοινωνικής συνοχής σε τοπικό επίπεδο μέσω του αθλητισμού. Ο παρακάτω πίνακας περιλαμβάνει ορισμένα από αυτά τα πλεονεκτήματα στα διάφορα επίπεδα και διαστάσεις που αναφέρονται στην ενότητα 1.5.1 του εγχειριδίου.

¹⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A42020Y1204%2801%29>

¹⁸ <http://femp.femp.es/files/566-69-archivo/CARTA%20EUROPEA%20DEL%20DEPORTE.pdf>

¹⁹ <https://www.sportireland.ie/sites/default/files/media/document/2023-05/Sport%20Ireland%20Policy%20on%20Diversity%20and%20Inclusion%20in%20Sport%20%281%29.pdf>

²⁰ https://www.inclusion.gob.es/oberaxe/es/publicaciones/documentos/documento_0158.htm

²¹ <https://danskracismeforskning.dk/2023/12/04/chatzopoulos-ioannis-sport-migration-and-integration-in-denmark-local-political-responses-and-policies-in-copenhagen-2022/>

²² <https://bilbaokiolak.eus/es/comunicacion/noticias/el-ayuntamiento-de-bilbao-presenta-su-estrategia-del-deporte-20212024-con-4-ejes-11-objetivos-y-61-acciones-concretas/noticia>

1.7.1 Σε ατομικό επίπεδο.

Αίσθηση του ανήκειν

Ο αθλητισμός δεν αλλάζει τα κοινωνικά προβλήματα, αν και μπορεί να συμβάλει στην αντίσταση και την αντιστροφή των διαδικασιών αποκλεισμού²³. Ο αθλητισμός από μόνος του δεν αλλάζει τα κοινωνικά προβλήματα σε ατομικό επίπεδο, όταν ένα άτομο υπόκειται σε διάφορες δυσκολίες που σχετίζονται με την οικογένεια, την εκπαίδευση, τους εθισμούς κ.λπ., αλλά μπορεί να βοηθήσει να αντισταθεί καλύτερα σε αυτές τις καταστάσεις, ασκώντας μια αποσυμπιεστική ή αποφυλακτική λειτουργία. Επίσης, τα προβλήματα που παρουσιάζει κάθε άτομο και η κατάστασή του σε ένα δεδομένο κοινωνικό πλαίσιο είναι διαφορετικά και επομένως ο αθλητισμός πρέπει να προσαρμόζεται στις προσωπικές ανάγκες και δεν μπορεί να χρησιμοποιείται με γενικευμένο τρόπο.

Συνύπαρξη

Στην πόλη και στις κοινότητές της, ο αθλητισμός παρέχει μια μοναδική πλατφόρμα για την προώθηση των αξιών του διαλόγου και της κατανόησης, την ενίσχυση της εμπιστοσύνης²⁴ στους άλλους, την αποδοχή της διαφορετικότητας και την ισότητα των φύλων²⁵.

Κοινό καλό

Η τακτική συμμετοχή στον αθλητισμό και τη σωματική δραστηριότητα αποφέρει διάφορα **οφέλη για την υγεία και την κοινωνία**²⁶. Ο αθλητισμός εμπεδώνει τον υγιεινό τρόπο ζωής, διεγείρει τη θετική γνωστική ανάπτυξη, η οποία είναι ευεργετική για τη σωματική και ψυχική υγεία, και βελτιώνει το κοινωνικό κεφάλαιο της κοινότητας.

²³ Gaspar Maza Gutiérrez, <https://dialnet.unirioja.es/servlet/autor?codigo=196554>.

²⁴ Beatriz Mejía Restrepo, *El deporte, la confianza y el desarrollo sostenible*. Comité Olímpico Colombiano

²⁵ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/2017/04/unesco-el-deporte-es-un-motor-para-el-desarrollo-y-la-igualdad/>

²⁶ <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/363592/9789240060548-spa.pdf>

1.7.2 Σε κοινοτικό επίπεδο.

Αίσθηση του ανήκειν

Ο αθλητισμός είναι ένα ισχυρό **εκπαιδευτικό εργαλείο** και μια **πλατφόρμα για την κοινωνική ένταξη και ενσωμάτωση**²⁷. Ο αθλητισμός **οικοδομεί ταυτότητες** και ενισχύει την **αίσθηση του ανήκειν** διαμορφώνοντας ή εδραιώνοντας τοπικές, εθνικές, παγκόσμιες, εδαφικές ή εικονικές συλλογικότητες. Ο αθλητισμός αντιμετωπίζει θεμελιώδη και βασικά ερωτήματα σχετικά με το ποιοι είμαστε και ποιοι πρέπει να είμαστε, σε ποιον ανήκουμε και ποιες ευκαιρίες έχουμε σε σχέση με το περιβάλλον μας. Η εγγενής αξία του αθλητισμού αφορά την **ταυτότητα και το ανήκειν** και πρέπει να εξετάζεται σε συνδυασμό με τους βασικούς κοινωνικούς και πολιτιστικούς κανόνες και αξίες²⁸. Επίσης, **προωθεί την οργανωμένη συμμετοχή των πολιτών**, με τις δικές του κυρίαρχες θεσμικές διατυπώσεις που συμβάλλουν σημαντικά και υποστηρίζουν τη συνύπαρξη και την κοινωνική συνοχή.

Συνύπαρξη

Ο αθλητισμός προάγει την **ανεκτικότητα, τον σεβασμό** και υποστηρίζει επίσης την **ενδυνάμωση των** γυναικών και των νέων, των ατόμων και των κοινοτήτων, καθώς και τους στόχους της υγείας, της εκπαίδευσης και της κοινωνικής ένταξης²⁹.

Κοινό καλό

Η σωματική δραστηριότητα και ο αθλητισμός μπορούν να οδηγήσουν σε **ασφαλέστερες, πιο περιεκτικές και βιώσιμες πόλεις**³⁰. Η κατασκευή και η βελτίωση των αθλητικών υποδομών στις πιο ευάλωτες γειτονιές παρέχει την ευκαιρία να δημιουργηθούν πιο ισότιμες πόλεις. Ο αθλητισμός αποτελεί βασικό χώρο για την καταπολέμηση των εκφράσεων της αστικής ανισότητας, διευκολύνοντας το άνοιγμα αθλητικών χώρων και προωθώντας τη συστηματική οικειοποίηση δημόσιων χώρων για αναψυχή και σωματική δραστηριότητα.

²⁷ <https://www.segib.org/wp-content/uploads/SEGIB-Deportes-Librillo-2-WEB.pdf>

²⁸ Dowling, F., Η "πύλη ένταξης" του αθλητισμού στο μάνταλο για τις εθνικές μειονότητες: Μια ανάλυση λόγου της αθλητικής πολιτικής για την ένταξη και ενσωμάτωση.

²⁹ <https://www.un.org/es/chronicle/article/el-papel-del-deporte-en-la-consecucion-de-losobjetivos-de-desarrollo-sostenible>

³⁰ https://www.df.cl/noticias/site/docs/20240419/20240419175013/suplemento_20240421.pdf

1.7.3 Σε διαρθρωτικό επίπεδο

Αίσθηση του ανήκειν

Αρκετές μελέτες³¹ έχουν δείξει ότι οι πόλεις που υιοθετούν πολιτικές διαπολιτισμικής ενσωμάτωσης έχουν καλύτερες επιδόσεις όσον αφορά την αντίληψη για τη συνοχή, τη μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στη διοίκηση, την ασφάλεια, την ποιότητα των υπηρεσιών, την ευημερία, τη χρηστή διακυβέρνηση και την οικονομική ανάπτυξη.

Συνύπαρξη

Πέρα από τα άμεσα οφέλη για τη σωματική υγεία, ο αθλητισμός μπορεί να αποτελέσει μέσο κοινωνικής συνοχής και συναναστροφής. Ο αθλητισμός έχει αναγνωριστεί ότι συμβάλλει στη δημιουργία ισχυρότερων κοινωνικών δεσμών και στην αύξηση της αυτοεκτίμησης των νεότερων γενεών³². Τα υψηλότερα επίπεδα αθλητικής συμμετοχής και σωματικής δραστηριότητας οδηγούν σε μεγαλύτερη συνολική ευημερία και αποτελούν μέσο ενίσχυσης των κοινωνικών δεσμών.

Κοινό καλό

Ο αθλητισμός ως **παράγοντας βιώσιμης ανάπτυξης**³³ συνδέεται αναπόφευκτα με την Ατζέντα 2030 και τους 17 ΣΒΑ και συγκεκριμένα με τα εξής

³¹ <https://www.coe.int/en/web/interculturalcities>

³² Πώς η δύναμη του αθλητισμού μπορεί να μας ενώσει και να προωθήσει την κοινωνική δικαιοσύνη. <https://www.weforum.org/agenda/2021/01/uniting-the-world-through-sport-what-can-we-learn-from-sport-in-enabling-social-cohesion/>

³³ <https://plataformavoluntariado.org/wp-content/uploads/2020/05/guia-ods-deporte.pdf>

2. ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Ο αθλητισμός είναι ο κρυφός κοινωνικός λειτουργός σε πολλές από τις γειτονιές μας
(Sebastian Coe³⁴)

Στην ενότητα αυτή θα εξηγηθεί εν συντομία **γιατί** ο αθλητισμός αποτελεί κεντρικό στοιχείο στις κοινωνίες μας, πόσο σημαντικό είναι για τις τοπικές αρχές³⁵ και τους διαχειριστές τους να γνωρίζουν **πού** λαμβάνουν χώρα αθλητικές δραστηριότητες στις πόλεις τους, **ποιες** αθλητικές δραστηριότητες διεξάγονται, **ποιοι** είναι οι άνθρωποι που ασκούν τον αθλητισμό, **πότε**, σε ποιες ώρες και ποιες είναι οι ανάγκες και οι απαιτήσεις τους. Τέλος, θα εξηγηθεί πώς να αρθρώνεται μια στρατηγική με μια σειρά μέτρων από τους δήμους προκειμένου να καταπολεμηθεί ο ρατσισμός μέσω του αθλητισμού από τις τοπικές οντότητες.

“ΣΧΕΔΟΝ ΕΝΑΣ ΣΤΟΥΣ ΔΥΟ ΠΟΛΙΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ (44%) ΠΙΣΤΕΥΕΙ ΟΤΙ ΤΟ ΤΟΠΙΚΟ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΔΕΝ ΚΑΝΕΙ ΑΡΚΕΤΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ ΤΟΥ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ.
(ΕΥΡΩΒΑΡΟΜΕΤΡΟ 525 “ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ” (2022)

2.1 Αξιολόγηση των αναγκών σε τοπικό επίπεδο.

Το πρώτο σημείο εκκίνησης για κάθε παρέμβαση είναι η **γνώση της πραγματικότητας**. Για να μπορέσει κανείς να λάβει αποτελεσματικά μέτρα για την προώθηση της κοινωνικής συνοχής στο δήμο και για την καταπολέμηση τυχόν ρατσιστικών ή διακρίσεων λόγω εθνοτικής ή φυλετικής καταγωγής, πρέπει να ξεκινήσει με τον εντοπισμό όλων των πτυχών που σχετίζονται με τα ερωτήματα που τέθηκαν παραπάνω σχετικά με το **πού, τι, ποιος και πότε γίνονται οι αθλητικές δραστηριότητες στους δήμους τους**.

Στην παρούσα ενότητα θα προσπαθήσουμε εν συντομία να εξηγήσουμε πώς μπορεί να **πραγματοποιηθεί μια εκτίμηση των αναγκών σε τοπικό επίπεδο** όσον αφορά τη **θέση, τη χρήση, την πρακτική, την πρόσβαση και τη μονιμότητα**

³⁴ Sebastian Coe, <https://www.britannica.com/biography/Sebastian-Coe>

³⁵ Το παρόν βασικό εγχειρίδιο απευθύνεται κυρίως σε τοπικούς φορείς, αλλά οι προβληματισμοί, οι συστάσεις, τα παραδείγματα και οι προτάσεις μπορούν εύκολα να μεταφερθούν σε αθλητικούς συλλόγους, ομοσπονδίες, ενώσεις, εκπαιδευτικά κέντρα κ.λπ.

της αθλητικής πρακτικής στο. Εν ολίγοις, να είναι σε θέση να πραγματοποιήσει μια αξιολόγηση/διάγνωση αναγκών που να ανταποκρίνεται επίσης στα τρία προσδιορισμένα επίπεδα: Διαρθρωτικό, κοινοτικό και ατομικό.

2.1.1 Δομικό επίπεδο.

Οι δήμοι διαθέτουν διαφορετικές αθλητικές εγκαταστάσεις, όπως, για παράδειγμα, εγκαταστάσεις αθλητικής σωματικής δραστηριότητας και δημόσιους ανοιχτούς χώρους. Όλοι τους είναι δημόσιοι χώροι (που χρηματοδοτούνται από τον δήμο ή με την υποστήριξη κάποιας άλλης δημόσιας διοίκησης ή ιδιωτικής πρωτοβουλίας) και η πρόσβαση ρυθμίζεται από δημοτικούς κανόνες: σε ορισμένους από αυτούς απαιτείται κάποια άδεια και μερικές φορές η καταβολή τέλους ή η ενοικίαση του χώρου- ενώ σε άλλους η πρόσβαση είναι ελεύθερη, ιδίως σε υπαίθριους χώρους ή δημόσιους ανοιχτούς χώρους. Ο παρακάτω πίνακας περιλαμβάνει ορισμένα παραδείγματα των τύπων τοπικών αθλητικών εγκαταστάσεων:

ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΑΝΟΙΚΤΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΧΩΡΟΙ	
 <p>ΚΑΛΥΠΤΕΙ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αθλητικό κέντρο • Πισίνα • Αίθουσα βαρών • Γυμναστήριο • Γήπεδα squash/paddle/badminton • Άλλα 	 <p>ΔΩΡΕΑΝ ΑΕΡΑΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γήπεδο ποδοσφαίρου • Ανοιχτά γήπεδα αθλοπαιδιών • Γήπεδο πολλαπλών αθλημάτων • Εξωτερική πισίνα • Γήπεδο τένις/πατλ • Fronton • Άλλα 	 <p>ΠΑΡΚΑ ΑΣΚΗΣΗΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πάρκα άσκησης • Pumptruck • Τραπέζια πινγκ πονγκ στα πάρκα • Ασφαλτοστρωμένα περιβλήματα πολλαπλών χρήσεων (π.χ. πατινάζ, σκέιτμπορντ) • Άλλα

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΦΥΛΕΤΙΚΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Εκτός από αυτούς τους “επίσημους” χώρους, είναι απαραίτητο να γνωρίζουμε ποιοι άλλοι αθλητικοί χώροι χρησιμοποιούνται και προσαρμόζονται στις ανάγκες των πραγματικών αθλητικών δραστηριοτήτων των πολιτών. Σε πολλές περιπτώσεις, αυτοί οι **άτυποι υπαίθριοι χώροι** (γρασίδι, δέντρα, παραλίες, κ.λπ.) χρησιμοποιούνται για **την άσκηση ενός συγκεκριμένου αθλήματος**, είτε επειδή δεν υπάρχει επίσημη υποδομή στο δήμο (π.χ. **μπέιζμπολ, κρίκετ, ecuavoley³⁶, κ.λπ.**), είτε επειδή δεν υπάρχει πρόσβαση σε επίσημο χώρο για να το κάνει (τρέξιμο, ποδόσφαιρο, παραδοσιακά αθλήματα, κ.λπ.), είτε επειδή υπάρχει κάποιο **εμπόδιο πρόσβασης** (οικονομικό, διοικητικό, κ.λπ.), όπως θα συζητηθεί παρακάτω.

³⁶<https://www.lifeder.com/ecuavoley/>

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ
ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΦΥΛΕΤΙΚΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ
ΣΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΣΕ
ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Εν ολίγοις, όποιος και αν είναι ο λόγος για τη χρήση των άτυπων χώρων για την άσκηση κάποιου είδους άθλησης, είναι απαραίτητο οι υπεύθυνοι σε δημοτικό επίπεδο να γνωρίζουν αυτούς τους χώρους και αυτές τις πρακτικές, ώστε να είναι σε θέση να αξιολογήσουν την προσαρμογή των δημοτικών αθλητικών χώρων στις αθλητικές δραστηριότητες που ασκούν οι πολίτες. Χρειάζεται μια εγκάρσια θεώρηση από τη δημοτική περιοχή με αρμοδιότητες στον αθλητισμό, με άλλες δημοτικές περιοχές με αρμοδιότητες στις διάφορες πτυχές που περιλαμβάνονται στα ανθρώπινα δικαιώματα, την κοινωνική ένταξη ή τις εθνοτικές-φυλετικές μειονότητες στο δήμο.

Οι τοπικές διοικήσεις θα πρέπει να δημιουργήσουν δεσμούς με τις εθνοτικές/φυλετικές ομάδες που υπάρχουν στην τοπική επικράτεια, προκειμένου να ενημερωθούν για τις πρακτικές τους, τις αθλητικές τους απαιτήσεις και τα πιθανά εμπόδια

2.1.2 Κοινοτικό επίπεδο.

Εκτός από τη διατομεακή διαχείριση των αθλητικών δραστηριοτήτων των δήμων, πρέπει να ληφθούν υπόψη και άλλοι σχετικοί παράγοντες, όπως οι αθλητικοί σύλλογοι και οι ομοσπονδίες. Ένα **ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του ευρωπαϊκού τομέα του αθλητισμού** είναι η **ισχυρή εξάρτησή του από ένα δίκτυο παγκόσμιων αθλητικών συλλόγων και ομοσπονδιών**³⁷. Με το υψηλότερο εκτιμώμενο ποσοστό αθλητικών δραστηριοτήτων στην Ευρώπη να λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο αθλητικών συλλόγων (23%) και το υψηλότερο ποσοστό πολιτών που είναι μέλη αθλητικών συλλόγων (27%).

Όπως ακριβώς υπάρχουν μη τυπικοί χώροι για την άσκηση του αθλητισμού σε τοπικό επίπεδο, υπάρχουν επίσης επίσημα και μη συγκροτημένοι αθλητικοί σύλλογοι (ή ομάδες). Για παράδειγμα, **μη επίσημα συγκροτημένοι σύλλογοι και ομάδες ανθρώπων που οργανώνουν τακτικές αθλητικές συναντήσεις** (συνήθως σε επίσημους ανοιχτούς χώρους και σε ανεπίσημους χώρους).

³⁷ Bottenburg, M. V., Rijnen, B., & Sterkenburg, J. (2005). Συμμετοχή στον αθλητισμό στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Τάσεις και διαφορές. Nieuwegein: Arko Sports Media.

Παρά την παραδοχή της καθολικής πρόσβασης στον αθλητισμό, η συμμετοχή στον αθλητισμό εξακολουθεί να τείνει να είναι εθνοτικά διαστρωματωμένη. Πολλαπλές μελέτες³⁸ έχουν δείξει ότι οι **εθνοτικές ανισότητες στη συμμετοχή στον αθλητισμό** είναι μια σταθερά. Σε γενικές γραμμές, οι εθνικές μειονότητες τείνουν να είναι λιγότερο δραστήριες στον αθλητισμό σε σχέση με τις αντίστοιχες της πλειοψηφίας και είναι λιγότερο πιθανό να συμμετέχουν σε αθλήματα συλλόγων. Αυτό το χάσμα περιορίζει τις δυνατότητες του αθλητισμού ως κοινής δραστηριότητας που φέρνει κοντά ανθρώπους διαφορετικών εθνοτικών καταβολών.

Es constata la manca de dades desglossades per origen racial o ètnic en l'afiliació als clubs esportius o en la participació en activitats esportives, la qual cosa impedeix conèixer la realitat i desenvolupar polítiques que s'ajustin al context de les ciutats. Es necessiten dades des d'una perspectiva interseccional.

Επιπλέον, υπάρχει ανάγκη για μια **διατομεακή ανάλυση** που να εξετάζει τη διαφορετική συμμετοχή γυναικών και ανδρών σε αθλητικές δραστηριότητες. Στο οικοσύστημα του αθλητισμού, οι γυναίκες υποεκπροσωπούνταν και συνεχίζουν να υποεκπροσωπούνται σε όλα τα επίπεδα σε σύγκριση με τους άνδρες³⁹, και είναι επιτακτική ανάγκη να διεξαχθεί διασταυρούμενη ανάλυση δεδομένων και στην περίπτωση των γυναικών που ανήκουν σε εθνοφυλετικές μειονότητες από μια διατομεακή προσέγγιση.

Προκειμένου να γίνει πραγματικότητα το σύνθημα "αθλητισμός για όλους"⁴⁰, **είναι απαραίτητο οι τοπικές αρχές να λαμβάνουν υπόψη την ποικιλομορφία και την ποικιλία των αναγκών και των απαιτήσεων** όλων των ανθρώπων του δήμου και να προσαρμόζουν την προσφορά αθλητισμού και σωματικής δραστηριότητας των δήμων σε όλους τους ανθρώπους. Έτσι ώστε όλοι όσοι επιθυμούν να συμμετάσχουν να έχουν την ευκαιρία ή να ασχοληθούν με τη δική τους σωματική δραστηριότητα με ίσους όρους.

Τα ποσοστά συμμετοχής του ντόπιου πληθυσμού σε αθλητικούς συλλόγους είναι υψηλά, ενώ τα **άτομα αλλοδαπής καταγωγής υποεκπροσωπούνται στους επίσημους αθλητικούς συλλόγους**⁴¹. Για παράδειγμα, στη Γερμανία αντιπροσωπεύουν μόνο το 10,1% (2,8 εκατομμύρια) του συνόλου των μελών αθλητικών συλλόγων ή στην Ιρλανδία, το ποσοστό των ατόμων που πληρούσαν τις εθνικές κατευθυντήριες γραμμές για τη σωματική δραστηριότητα και χαρακτηρίζαν τους εαυτούς τους ως ιδιαίτερα δραστήριους ήταν υψηλότερο μεταξύ των λευκών Ιρλανδών

³⁸ Μεταξύ άλλων, Vogels (2014), Wijtzes, Al, Jansen, W., Bouthoorn, SH, Pot, N., Hofman, A., Jaddoe, VWV και Raat, H. (2014).

³⁹ Eime, R. y VVAA., Gender inclusive sporting environments: the proportion of women in non-player roles over recent years.

⁴⁰ Dowling, F. Η "πύλη ένταξης" του αθλητισμού στο μάνταλο για τις εθνοτικές μειονότητες; Μια ανάλυση λόγου της αθλητικής πολιτικής για την ένταξη και ενσωμάτωση.

⁴¹ Ετήσια έκθεση 2022 της ιρλανδικής αθλητικής παρακολούθησης, πρόγραμμα IdS,

(42%), ακολουθούμενο από τα άτομα με άλλη λευκή (35%) και μαύρη, ασιατική ή άλλη καταγωγή (32%). Επιπλέον, θα πρέπει να σημειωθεί ότι **δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τα περισσότερα κράτη μέλη** σχετικά με τη συμμετοχή σε συλλόγους και τον αθλητισμό ανά φυλετική ή εθνοτική καταγωγή. Ένα άλλο ουσιαστικό ζήτημα που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στο ποσοστό συμμετοχής στον οργανωμένο αθλητισμό είναι η **έκθεση σε ρατσισμό και διακρίσεις**⁴² και ο κίνδυνος να δεχτεί κανείς ανοιχτά ρατσιστικές προσβολές κατά τη διάρκεια αθλητικών αγώνων⁴³.

2.1.3 Ατομικό επίπεδο.

Είναι απαραίτητο να γνωρίζουν οι τοπικές αρχές **ποια είναι τα εμπόδια** για τις εθνοτικές/φυλετικές ομάδες στις αθλητικές δραστηριότητες στο δήμο. Οι αθλητικοί θεσμοί και οργανισμοί δεν είναι αποκομμένοι από έναν αποκλειστικό κοινωνικό κόσμο που χαρακτηρίζεται **από διαφορές, εμπόδια, ανισότητες και συγκρούσεις**⁴⁴.

Η αθλητική арена είναι πολύ λιγότερο ουδέτερη και δίκαιη από ό,τι πιστεύουν ή αναμένουν οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής.

⁴² Evans, Adam B. Sport, race and ethnicity in the wake of black lives matter: εισαγωγή στο ειδικό τεύχος.

⁴³ P. Rocu "Γίνονται διακρίσεις εις βάρος των αφρικανών και αфро-καταγόμενων μαθητών στον σχολικό αθλητισμό; Ανάλυση και αντιρατσιστικός δεκάλογος".

⁴⁴ Μεταξύ άλλων, Arend F. van Haafte (2019), Coakley (2009), Collins (2014)- Giulianotti (2016), Jarvie (1991).

Εντοπίζονται τέσσερις κύριοι τύποι εμποδίων στη συμμετοχή στον τοπικό αθλητισμό για άτομα από φυλετικές ή εθνοτικές μειονότητες:

			
1	2	3	4
Διοικητικά εμπόδια	Εμπόδια στους κοινωνικοοικονομικούς πόρους	Εθνοτικές προκαταλήψεις και διακρίσεις	Διαφορές στις προτιμήσεις και το φύλο
<p>τα άτομα που δεν έχουν μια κανονική διοικητική κατάσταση αποκλείονται συχνά από την πρόσβαση στην «επίσημη» αθλητική πρακτική στους δήμους. Αποτρέπονται «διοικητικά» από το να έχουν άδεια ομοσπονδίας, συνδρομή σε σύλλογο, κάρτα πρόσβασης σε αθλητικές εγκαταστάσεις κ.λπ.</p>	<p>όπως οι περισσότερες δραστηριότητες, η συμμετοχή στον αθλητισμό απαιτεί ορισμένους οικονομικούς πόρους για την πληρωμή τελών, αδειών, αθλητικού εξοπλισμού κ.λπ. Η συχνά ευάλωτη κατάσταση των ατόμων που ανήκουν σε εθνοτικές-φυλετικές μειονότητες μπορεί να λειτουργήσει ως εμπόδιο στην πρόσβαση στον αθλητισμό. Επιπλέον, αν δεν υπάρχουν αθλητικές εγκαταστάσεις στις πιο ευάλωτες γειτονιές και η άσκηση του αθλητισμού σημαίνει ότι πρέπει να ταξιδέψει κανείς σε άλλες γειτονιές για να έχει πρόσβαση σε αθλητικές υποδομές. Επιπλέον, είναι απαραίτητο να δοθεί προσοχή σε μεταβλητές όπως τα ωράρια, προκειμένου να ληφθούν υπόψη ωράρια προσαρμοσμένα στις ανάγκες των ατόμων που ανήκουν σε εθνοτικές-φυλετικές μειονότητες.</p>	<p>αθλητικοί χώροι δεν είναι απαλλαγμένοι από εθνοτικές προκαταλήψεις και πρακτικές διακρίσεων. Τα αντικίνητρα ή οι ευθείες πρακτικές διακρίσεων μπορούν να περιορίσουν ή να αποτρέψουν την ισότιμη συμμετοχή ατόμων που ανήκουν σε φυλετικές εθνοτικές μειονότητες στον τοπικό αθλητικό στίβο.</p>	<p>δεν δείχνουν όλες οι εθνοτικές ομάδες το ίδιο ενδιαφέρον για τη συμμετοχή στον αθλητισμό γενικά ή σε ορισμένα αθλήματα ειδικότερα. Οι εθνοτικές ομάδες μπορεί να διαφέρουν ως προς την κοινωνικοποίηση τους και ως προς τις πολιτισμικές αξίες, προτιμήσεις και συμπεριφορές που αποκτούν και επιδεικνύουν. Κατά συνέπεια, οι εθνοτικές διαφορές στη συμμετοχή στον αθλητισμό μπορεί να προκύψουν ως αποτέλεσμα διαφορετικών προτιμήσεων. Η αθλητική επιτυχία εθνικών ομάδων σε συγκεκριμένα αθλήματα μπορεί να ενισχύσει τα λεγόμενα “θετικά στερεότυπα”.⁴⁵ Αυτό σημαίνει ότι, είτε έμμεσα από τρίτους (προπονητές, γυμναστές κ.λπ.) είτε από τα ίδια τα άτομα (αυτοστερεοτυπία), η εθνικότητα συνδέεται με την ικανότητά τους να διαπρέπουν σε ορισμένα αθλήματα. Αυτή η διαδικασία μπορεί να είναι ιδιαίτερα ισχυρή στην περίπτωση των μειονοτικών εθνοτικών ομάδων, καθώς αυτά τα αυτοστερεότυπα μπορούν να λειτουργήσουν ως μια μορφή υπερηφάνειας σε ένα πλαίσιο όπου οι μειονοτικές ομάδες τείνουν να συγκρίνονται δυσμενώς με την ομάδα της πλειοψηφίας.</p>

⁴⁵ Harrison, L. (2001). Κατανόηση της επιρροής των στερεοτύπων: Αφροαμερικανοί στον αθλητισμό και τη φυσική δραστηριότητα. *Quest*, 53, 97-114.

Το ποδόσφαιρο δεν είναι το ίδιο δημοφιλές ή ανεπτυγμένο ως άθλημα αναψυχής σε όλα τα μέρη του κόσμου, οι εθνικές ομάδες ενδέχεται να διαφέρουν σημαντικά ως προς το βαθμό στον οποίο μπορούν να αξιοποιήσουν τις εμπειρίες των μελών της οικογένειας και να κοινωνικοποιηθούν μαζί τους.

(Arend F. van Haafte)

Ο τοπικός αθλητισμός πρέπει να προσαρμόζεται στις ανάγκες των πολιτών, να είναι ευέλικτος και να μην αναπαράγει τις άκαμπτες δομές και κανονισμούς που εμποδίζουν τους πολίτες να συμμετέχουν στον τοπικό αθλητισμό. Οι τοπικές αρχές πρέπει να υιοθετήσουν μια εγκάρσια, διατομεακή και αποσποικιακή προσέγγιση για να καταστήσουν τον τοπικό αθλητισμό τόπο συνάντησης και εργαλείο για την καταπολέμηση του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων.

2.2 Δεκάλογος για την καταπολέμηση του ρατσισμού μέσω του αθλητισμού σε τοπικό επίπεδο.

Ακολουθεί μια πρόταση δέκα βασικών δράσεων που πρέπει να αναπτύξουν οι δήμοι για την καταπολέμηση του ρατσισμού μέσω του αθλητισμού σε τοπικό επίπεδο.		
1		Να γνωρίσετε την αθλητική και κοινωνική πραγματικότητα του δήμου από τη φωνή των πρωταγωνιστών: τι, πώς, πού, πότε, πότε, ποιος...
2		Ανάλυση: Ανάπτυξη τοπικών πηγών πληροφοριών και στατιστικών στοιχείων για καλύτερο σχεδιασμό, λήψη αποφάσεων και ανάλυση των αποτελεσμάτων.
3		Πρώθηση χώρων διαλόγου, διαλόγου και συμμετοχής: οικοδόμηση της ταυτότητας και του ανήκειν στον δήμο μέσω του αθλητισμού.
4		Ανάπτυξη τοπικών κανονισμών για την καταπολέμηση του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων στον τοπικό αθλητισμό.
5		Εκστρατείες ευαισθητοποίησης και επικοινωνίας: Ανάπτυξη μιας κοινής εικόνας που θα μεταδίδει τη μηδενική ανοχή του ρατσισμού στο δήμο.
6		Οριζοντιότητα: Διατμηματική προοπτική που φέρνει σε επαφή διαφορετικά τμήματα (αθλητισμός, εκπαίδευση, ισότητα, κοινωνικές υπηρεσίες, νεολαία κ.λπ.).
7		Διατομεακότητα: Λαμβάνοντας υπόψη αυτή την προσέγγιση σε όλες τις δράσεις για το συνδυασμό μεταβλητών όπως η εθνικότητα, το φύλο, η θρησκεία, ο σεξουαλικός προσανατολισμός, η ηλικία, οι διαφορετικές ικανότητες κ.λπ.
8		Ανάπτυξη ικανοτήτων: με βάση τις ανάγκες που έχουν εκφραστεί, πραγματοποίηση δραστηριοτήτων κατάρτισης για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, τους συλλόγους, τις ομοσπονδίες, τους προπονητές κ.λπ.
9		Αξιολόγηση του αθλητικού και κοινωνικού αντίκτυπου όλων των δράσεων: τακτική αξιολόγηση του αντίκτυπου και των αποτελεσμάτων.
10		Διαφάνεια και κοινωνικοποίηση των πληροφοριών: παρουσίαση όλων των αποτελεσμάτων στο κοινό, αναζήτηση της γνώμης του μέσω δημόσιων διαβουλεύσεων και ενεργή ενσωμάτωση των προτάσεων που προκύπτουν.

3. ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ ΣΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ.

Πρέπει να μιλήσουμε για ρατσισμό. Και πρέπει να δράσουμε. Είναι πάντα δυνατό να αλλάξουμε κατεύθυνση αν υπάρχει θέληση να το κάνουμε.

(Αντιρατσιστικό σχέδιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2020-2025)

Στην παρούσα ενότητα, η εστίαση γίνεται στην ίδια την αθλητική δραστηριότητα από δύο άξονες παρέμβασης:

- a. Πρόληψη ρατσιστικών περιστατικών στον τοπικό αθλητισμό.
- b. Εντοπισμός και δράση όταν συμβαίνουν ρατσιστικά περιστατικά σε τοπικές αθλητικές δραστηριότητες.

Αυτοί οι δύο άξονες παρέμβασης επικεντρώνονται στην ανάγκη του Έργου Σκορ να **γίνουν ο αθλητισμός και οι φυσικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται σε τοπικό επίπεδο ασφαλείς χώροι για όλα τα άτομα και τις ομάδες που απαρτίζουν την κοινότητα.**

Η έννοια του ασφαλούς αθλητισμού για όλους τους ανθρώπους και τους αθλητές σε τοπικό επίπεδο σημαίνει την ύπαρξη ενός περιβάλλοντος όπου μπορούν να προπονούνται και να αγωνίζονται σε ένα υγιές και υποστηρικτικό πλαίσιο- ένα περιβάλλον που είναι σεβαστό, δίκαιο και απαλλαγμένο από κάθε μορφή παρενόχλησης και κακοποίησης⁴⁶.

Αναγνωρίζεται ότι η διαπροσωπική βία, η κακοποίηση και η παρενόχληση απειλούν όχι μόνο τη σωματική, συναισθηματική και ψυχική υγεία των αθλητών, αλλά και την ηθική και κοινωνική βάση του αθλητισμού. Πράξεις όπως αυτές αντιβαίνουν στα άρθρα της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, καθώς και στις δηλώσεις πολιτικής και θέσεων της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής⁴⁷. Επιπλέον, ο Ευρωπαϊκός Αθλητικός Χάρτης αναφέρει επίσης στο άρθρο 1.β ότι "όλοι πρέπει να έχουν την ευκαιρία να αθλούνται σε ένα ασφαλές και υγιές περιβάλλον"⁴⁸.

Πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι σε πολλά μέρη ο αθλητισμός και η σωματική δραστηριότητα δεν είναι ασφαλείς χώροι για τα άτομα που ανήκουν σε εθνοτικές/φυ-

⁴⁶ <https://olympics.com/athlete365/es/deporte-seguro/>

⁴⁷ <https://www.safesportinternational.com/international-standards/#ISSP>

⁴⁸ https://search.coe.int/cm/pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680a420e8

λετικές μειονοτικές ομάδες στις κοινότητές μας. Για παράδειγμα, μια πρόσφατη μελέτη του Ισπανικού Παρατηρητηρίου Ρατσισμού και Ξενοφοβίας⁴⁹, δείχνει πως οι νέοι αφρικανικής καταγωγής που ασκούν τον αθλητισμό γίνονται πολύ συχνά στόχος ρατσιστικών εκδηλώσεων, απομακρύνοντας τον στόχο του αθλητισμού και της σωματικής δραστηριότητας ως ασφαλούς χώρου και της προσωπικής ανάπτυξης με αποτέλεσμα πολλοί από αυτούς να εγκαταλείπουν τον αθλητισμό.

Ως εκ τούτου, με βάση την ανάγκη να καταστεί ο αθλητισμός και η άσκηση του αθλητισμού σε τοπικό επίπεδο ένας ασφαλής χώρος για όλους τους ανθρώπους, τόσο για εκείνους που τον ασκούν όσο και για εκείνους που τους συνοδεύουν, το εγχειρίδιο προτείνει μια σειρά συστάσεων και πρακτικών προτάσεων για τους τοπικούς φορείς.

Οι αρχές ασφαλούς αθλητισμού της Safe Sport International⁵⁰ μπορούν να αποτελέσουν ένα καλό σημείο αναφοράς για τη δράση από αυτή την άποψη, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αρχές αυτές πρέπει να προσαρμοστούν στους ενήλικες που ασκούν αθλητισμό και στους ανηλίκους: στην περίπτωση αυτή, οι απαιτήσεις και τα πρότυπα πρέπει να είναι πιο αυστηρά, δεδομένης της κατάστασης ανυπεράσπισης ή ανασφάλειας των ανηλίκων⁵¹.

Η προοπτική αυτής της ενότητας κατευθύνεται περισσότερο προς τη διαρθρωτική/πολιτική διάσταση της κοινωνικής συνοχής, αν και από τις οριζόντιες και διατομεακές προσεγγίσεις θα εξεταστούν επίσης οι τρόποι δράσης από άλλες διαστάσεις της κοινωνικής συνοχής.

3.1 Πρόληψη ρατσιστικών περιστατικών σε τοπικό επίπεδο.

Η έννοια της πρόληψης είναι εξαιρετικά ευρεία. Για τους σκοπούς του Εγχειριδίου, η πρόληψη ορίζεται ως το σύνολο των μέτρων που αναπτύσσονται για την προσπάθεια αποτροπής της εμφάνισης ρατσιστικών περιστατικών στον τομέα του αθλητισμού σε τοπικό επίπεδο. Πρόκειται επομένως για την εκ των προτέρων προετοιμασία για την εμφάνιση ρατσιστικών περιστατικών.

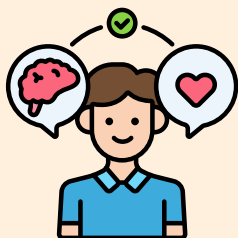
⁴⁹Γίνονται διακρίσεις εις βάρος των αφρικανών και αфро-καταγόμενων μαθητών στον σχολικό αθλητισμό: Ανάλυση και αντιρατσιστικός δεκάλογος".

⁵⁰ <https://www.safesportinternational.com/international-standards/#ISSP>

⁵¹ Ο οργανικός νόμος της ισπανικής κυβέρνησης για την ολοκληρωμένη προστασία των παιδιών και των εφήβων από τη βία περιλαμβάνει ένα καινοτόμο σχήμα που είναι πολύ σχετικό με την παρούσα υπόθεση: τους αντιπροσώπους για την προστασία των παιδιών σε αθλητικές δραστηριότητες (άρθρο 48.γ).

Έτσι, η πρόληψη των ρατσιστικών περιστατικών στον αθλητισμό σε τοπικό επίπεδο περιλαμβάνει δύο είδη στρατηγικών, οι οποίες συστηματοποιούνται, με ορισμένες συστάσεις για δράση⁵², στον ακόλουθο πίνακα:

ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

ΝΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΕΙ ΟΤΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΓΝΩΡΙΖΕΙ ΤΗ ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΦΥΛΕΤΙΚΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ.

Το σημείο 4 του Δεκάλογου για την καταπολέμηση του ρατσισμού μέσω του αθλητισμού σε τοπικό επίπεδο αναφέρει την ανάπτυξη τοπικών κανονισμών που ευνοούν την καταπολέμηση του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων.

Κατανόηση αυτής της σύστασης σε γενικές γραμμές, ένας συγκεκριμένος κανονισμός ή μια τοπική στρατηγική μπορεί να αναπτυχθεί μέσω ενός ειδικού σχεδίου δράσης.

Οι δράσεις αυτές μπορούν επίσης να ενσωματωθούν σε υφιστάμενους δημοτικούς κανονισμούς ή σχέδια ή/και στρατηγικές, είτε αυτές σχετίζονται με τον αθλητισμό (δημοτικό αθλητικό σχέδιο ή στρατηγική) είτε με τα ανθρώπινα δικαιώματα και την πολυμορφία.

Είναι ιδιαίτερα επιθυμητό οι κανονισμοί ή τα σχέδια αυτά να έχουν αποφασιστεί με βάση την προοπτική της διαβούλευσης, του διαλόγου και της συμμετοχής ολόκληρης της κοινότητας, ιδίως των ομάδων και συλλογικοτήτων που είναι πιο ευάλωτες στο ρατσισμό και τις φυλετικές ή/και εθνοτικές διακρίσεις, όπως αναφέρεται στο σημείο 3 του Δεκαλόγου.

Η διάδοση της δημοτικής δέσμευσης μπορεί να λάβει πολλές μορφές:

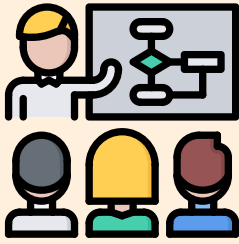
- a. Ανάπτυξη εκστρατείας επικοινωνίας και ευαισθητοποίησης του δήμου (σημείο 5 του Δεκαλόγου).
- b. Σχεδιασμός μιας κοινής εικόνας της δημοτικής δέσμευσης που δημιουργεί κοινές αξίες με τους πολίτες.
- c. Συσπειρώσεις αθλητικών συλλόγων, κοινωνικών οργανώσεων και πολιτών που τηρούν τις αρχές και τις αξίες της δημοτικής δέσμευσης. Αυτές οι προσυπογραφές μπορούν να ενισχυθούν με ένα ειδικό σήμα που θα προσδιορίζει τους συλλόγους και τις οργανώσεις που προσχωρούν στη δημοτική δέσμευση για κοινές αξίες, κοινωνική συνύπαρξη και προσανατολισμό στο κοινό καλό.
- d. Δράσεις ευαισθητοποίησης με βασικούς κοινωνικούς φορείς της κοινότητας, όπως τα εκπαιδευτικά κέντρα, ο τομέας της υγείας, η τοπική αστυνομία κ.λπ.

Αυτές οι δράσεις ευαισθητοποίησης μπορούν να πραγματοποιηθούν χωρίς σαφή δέσμευση του δήμου με τη μορφή ειδικών κανονισμών ή σχεδίων. Ωστόσο, η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής θα ενισχυθεί σε μεγάλο βαθμό εάν υπάρχει ηγεσία της τοπικής αυτοδιοίκησης που ενισχύεται από μια διαδικασία διαβούλευσης, διαλόγου και συμμετοχής.

⁵² Αυτές οι συστάσεις για δράση θα πρέπει να εκλαμβάνονται ως καθοδήγηση που οι τοπικές αρχές μπορούν να προσαρμόσουν στο συγκεκριμένο πλαίσιο.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

Το σημείο 8 του Δεκαλόγου προβλέπει την ενίσχυση των γνώσεων και των ικανοτήτων των δημοτικών αθλητικών φορέων στον τομέα του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων.

Η άσκηση του αθλητισμού σε τοπικό επίπεδο περιλαμβάνει πολλαπλούς φορείς: πολιτικούς φορείς λήψης αποφάσεων, προσωπικό και εργαζόμενους στις δημοτικές αθλητικές εγκαταστάσεις, δημοτικές αθλητικές σχολές, συλλόγους που έχουν συμφωνίες με τον δήμο (π.χ. για τη μεταφορά χώρων), αθλητές και άτομα που τους συνοδεύουν (οικογένεια ή φίλοι).

Θα πρέπει να συμπεριλάβουμε εδώ τις επίσημες ή μη επίσημες αθλητικές οργανώσεις που οργανώνουν δραστηριότητες σε δημοτικούς χώρους, όπως έχουμε αναφέρει σε προηγούμενα κεφάλαια.

Από τη δημοτική πλευρά, θα πρέπει να ενισχυθούν οι γνώσεις και οι ικανότητες όλων των αθλητικών φορέων σχετικά με τον ρατσισμό και τις φυλετικές διακρίσεις στον τοπικό αθλητισμό. Αυτό μπορεί να γίνει:

- a.** Διοργάνωση υποχρεωτικής κατάρτισης για τα πολιτικά κέντρα λήψης αποφάσεων, τους τεχνικούς και τους υπαλλήλους των δημοτικών αθλητικών εγκαταστάσεων.
- b.** Συμπερίληψη της ευαισθητοποίησης σε θέματα ρατσισμού στις αθλητικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες που διοργανώνει ο δήμος.
- c.** Βελτίωση των ικανοτήτων των δημοτικών αθλητικών σχολείων και των συλλόγων που έχουν συνάψει συμφωνίες με το δήμο μέσω ειδικής κατάρτισης των υπευθύνων τους⁵³.
- d.** Να υπάρχει στην ιστοσελίδα του δήμου ένας χώρος ενημέρωσης με υλικό σχετικά με τον ρατσισμό και τις φυλετικές διακρίσεις στον τοπικό αθλητισμό, ο οποίος να είναι προσβάσιμος σε όλους τους πολίτες.

3.2 Εντοπισμός και αντιμετώπιση ρατσιστικών περιστατικών στην τοπική αθλητική δραστηριότητα.

Είναι πολύ λογικό να ληφθεί υπόψη ότι, παρά τις προσπάθειες πρόληψης, είναι πολύ πιθανό να σημειωθούν ρατσιστικά περιστατικά σε τοπικές αθλητικές δραστηριότητες. Δυστυχώς, αυτό είναι το σενάριο στο οποίο βρισκόμαστε σήμερα και πολλαπλά παραδείγματα μας δείχνουν πώς είναι απαραίτητοι οι μηχανισμοί και οι πόροι για δράση σε τοπικό επίπεδο.

⁵³ Εάν, όπως στην περίπτωση της Ισπανίας, υπάρχει μια ειδική μορφή προστασίας στον αθλητισμό, αυτό θα είναι το πρόσωπο στο οποίο απευθύνεται η κατάρτιση.

Η παρούσα ενότητα αφορά ορισμένες πρακτικές συστάσεις για τις τοπικές αρχές, λαμβάνοντας υπόψη τις ακόλουθες πτυχές:

- a. Πώς να εντοπίζετε ρατσιστικά περιστατικά στην τοπική αθλητική πρακτική.
- b. Πού συνέβη το περιστατικό.
- c. Ποιες είναι οι αρχές βάσει των οποίων μπορεί (και πρέπει) να διατυπωθεί η δημοτική απάντηση.
- d. Οι προτεινόμενες δράσεις.

a. Πώς να εντοπίζετε ρατσιστικά περιστατικά στην τοπική αθλητική πρακτική.

Ως σημείο εκκίνησης, θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι το Εγχειρίδιο λαμβάνει ως σημείο αναφοράς τον ορισμό της ECRI για το περιστατικό διακρίσεων ή ρατσισμού (Σύσταση γενικής πολιτικής 11). Σε αυτόν τον ορισμό η ECRI αναφέρει ότι πρόκειται για κάθε περιστατικό που εκλαμβάνεται ως ρατσιστικό από το θύμα ή οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο.

Είναι πολύ σημαντικό να επισημανθεί αυτός ο ορισμός, διότι είναι γνωστό ότι τα θύματα ρατσιστικών περιστατικών συχνά δεν τα αναγνωρίζουν ως τέτοια: άλλοτε επειδή δεν γνωρίζουν το νομικό πλαίσιο, άλλοτε επειδή γίνεται προσπάθεια να ελαχιστοποιηθεί ή να ευτελιστεί το περιστατικό ή, σε πολλές περιπτώσεις, επειδή το ρατσιστικό περιστατικό προκαλεί επίσης αίσθημα ενοχής στο θύμα. Ως εκ τούτου, ο ρόλος των άλλων ατόμων που έχουν γίνει μάρτυρες του περιστατικού είναι κρίσιμος.

Τα ρατσιστικά περιστατικά, εξάλλου, μπορούν να πάρουν πολλές μορφές. Μπορούν να ομαδοποιηθούν σε δύο κύριες γραμμές:

- **Explicit.** Πρόκειται για εκείνες στις οποίες υπάρχει σωματική ή ψυχολογική επιθετικότητα (όπως προσβολές, ευτελισμός, αστεία για σωματικά χαρακτηριστικά κ.λπ.). Αυτές οι ρητές μορφές ρατσιστικών περιστατικών μπορεί να είναι ευκολότερο να εντοπιστούν, αν και τα εμπόδια είναι συχνά αρκετά ποικίλα.
- **Διακριτικό.** Οι ανεπαίσθητες μορφές ρατσιστικών περιστατικών είναι πολύ πιο περίπλοκο να εντοπιστούν, επειδή πρόκειται για συμπεριφορές που τα ίδια τα θύματα δυσκολεύονται να αναγνωρίσουν. Πρόκειται για ένα σύνολο συμπεριφορών και στάσεων που δεν φαίνεται να έχουν ρατσιστική βάση, αλλά η βάση τους αποτελείται από προκαταλήψεις και στερεότυπα που ενισχύουν την κατάσταση ισχύος μιας ομάδας ή συλλογικότητας έναντι άλλων. Παραδείγματα ανεπαίσθητου ρατσισμού στον αθλητισμό είναι τα ακόλουθα:
  - ✓ Επιβάλλετε υποκοριστικά, παρατσούκλια ή άλλες μορφές ονοματοδοσίας των αθλητών όταν δεν καταλαβαίνετε ή δεν ξέρετε πώς να προφέρετε σωστά το όνομά τους.

- ✓ Ενίσχυση της εικόνας ότι οι αθλητές αφρικανικής καταγωγής είναι σωματικά ισχυρότεροι και καταλαμβάνουν συγκεκριμένους ρόλους στον αθλητισμό.
- ✓ Αίσθημα έλλειψης αυτοπεποίθησης σε ορισμένες αθλητικές καταστάσεις.
- ✓ Έπαινος για την καλή ομιλία της γλώσσας όταν δεν γνωρίζετε την ιστορία του ατόμου από μια εθνική ή φυλετική ομάδα.

Όπως επισημαίνει ο ειδικός σε θέματα μικροπαραβίασης Kevin Nadal⁵⁴, “δεν είναι απαραίτητα ότι είστε κακός άνθρωπος αν διαπράξετε μια μικροπαραβίαση, αλλά μάλλον ότι πρέπει να έχετε μεγαλύτερη επίγνωση των προκαταλήψεών σας και του αντίκτυπου που έχουν στους ανθρώπους. Πρέπει να δουλέψουμε περισσότερο πάνω σε αυτό για να δημιουργήσουμε μια πιο αρμονική κοινωνία. Στην περίπτωση των μικροεπιθέσεων ή των ανεπαίσθητων ρατσιστικών περιστατικών, πρόκειται για το να ενεργούμε από μια αποαποικιακή προσέγγιση που επιτρέπει την αποδόμηση των προκαταλήψεων και των στερεοτύπων που συνδέονται με τη φυλετική ή/και εθνοτική προέλευση.

Πώς αναγνωρίζουμε λοιπόν τα ρατσιστικά περιστατικά; Ένας τρόπος για να αναγνωρίσουμε ρατσιστικά περιστατικά είναι να χρησιμοποιήσουμε δείκτες προκατάληψης⁵⁵ ή δείκτες πόλωσης. Ενώ οι τελευταίοι εξετάζονται από τις υπηρεσίες επιβολής του νόμου, μπορούν να αποτελέσουν ένα χρήσιμο εργαλείο για τον εντοπισμό ενδείξεων σχετικά με το αν ένα περιστατικό έχει ρατσιστική βάση. Μεταξύ ορισμένων βασικών ζητημάτων, θα πρέπει να επισημανθούν τα ακόλουθα:

- Ανήκει το θύμα σε εθνοτική ή φυλετική μειονοτική ομάδα ή συλλογικότητα.
- Εγγύτητα σε μια σημαντική ημέρα, λαμβάνοντας υπόψη τόσο σημαντικές ημερομηνίες για το θύμα (για παράδειγμα, η Διεθνής Ημέρα κατά των Φυλετικών Διακρίσεων) όσο και για τον επιτιθέμενο (ημέρα μνήμης ενός δικτάτορα, σχετικό ιστορικό γεγονός κ.λπ.).
- Σχόλια και εκφράσεις κατά τη στιγμή της πράξης- εν προκειμένω, όλα όσα ειπώθηκαν θα πρέπει να καταγράφονται αυτολεξεί στην αναπαράσταση του συμβάντος.
- Ένδυση, τατουάζ, πανό, σημαίες και άλλα αντικείμενα που φέρουν οι επιτιθέμενοι.

Η ευαισθητοποίηση και η κατάρτιση των τοπικών αθλητικών παραγόντων που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη ενότητα περιλαμβάνουν αυτή την προοπτική, έτσι ώστε οι υπεύθυνοι τόσο της δημοτικής αθλητικής πολιτικής όσο και της

⁵⁴ <https://www.kevinnadal.com/books>

⁵⁵ ΟΑΣΕ, [Εγκλήματα μίσους με κίνητρο το ρατσισμό και την ξενοφοβία](#)

εφαρμογής της να έχουν την ικανότητα να εντοπίζουν ρατσιστικά περιστατικά στην τοπική αθλητική πρακτική.

Είναι πολύ σημαντικό να τονιστεί ότι η αναγνώριση αυτών των γεγονότων και η δέσμευση του δήμου κατά του ρατσισμού δεν θα πρέπει να δείχνει τον δήμο ή τους πολίτες του ως κακούς ανθρώπους. Αντίθετα, πρόκειται για δράση με επίγνωση της επιμονής των προκαταλήψεων και των φυλετικών στερεοτύπων και ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής της κοινότητας. Υπό αυτή την έννοια, προτείνεται να προταθούν στρατηγικές για την προσοχή της κοινότητας στο σύνολό της και να αναπτυχθούν δράσεις για την ενίσχυση της ικανότητας της κοινότητας να εντοπίζει αυτά τα περιστατικά πριν συμβούν.

b. Πού έλαβε χώρα το ρατσιστικό περιστατικό.

Ένας από τους δείκτες προκατάληψης ή πόλωσης είναι ο τόπος όπου λαμβάνουν χώρα τα περιστατικά. Είναι πολύ σημαντικό, διότι μερικές φορές λαμβάνουν χώρα σε κοντινή απόσταση ή ακόμη και σε χώρους που προσφέρουν πολιτιστική ή θρησκευτική σημασία. Ή μπορεί να έχουν ως αποτέλεσμα ζημιές στην παρουσία ατόμων που ανήκουν σε εθνοτικές ή φυλετικές ομάδες.

Στην περίπτωση του Εγχειριδίου, και παραμένοντας στον τομέα του αθλητισμού, τα περιστατικά μπορεί να συμβούν στους ακόλουθους τομείς:

- Ένας δημοτικός χώρος όπου λαμβάνει χώρα μια επαγγελματική δραστηριότητα. Υπάρχουν πολλές περιπτώσεις κατά τις οποίες ένας επαγγελματικός αθλητικός αγώνας ή δραστηριότητα διοργανώνεται σε χώρους που ανήκουν στον δήμο. Σε αυτή την περίπτωση, είναι πολύ πιθανό οι εθνικές ή περιφερειακές ομοσπονδίες (π.χ. ποδόσφαιρο, μπάσκετ, χάντμπολ κ.λπ.) να διαθέτουν συγκεκριμένα πρωτόκολλα δράσης και ρυθμίσεις ασφαλείας με τις κρατικές δυνάμεις και φορείς ασφαλείας, οι οποίες θα επιτρέψουν την κατάλληλη και αναλογική αντιμετώπιση του συμβάντος.
- Ερασιτεχνικός αθλητισμός. Τις περισσότερες φορές, το ρατσιστικό περιστατικό συμβαίνει στον ερασιτεχνικό αθλητισμό, δηλαδή στον μη επαγγελματικό και με στόχο τη βελτίωση της σωματικής και ψυχικής υγείας και την απόλαυση του αθλητισμού, είτε ατομικά είτε ομαδικά. Εδώ είναι που ο ρόλος της τοπικής αρχής αποκτά ιδιαίτερο ρόλο και που πρέπει να προβλέψει και να σχεδιάσει τις συγκεκριμένες ενέργειες που πρέπει να γίνουν (οι οποίες εξετάζονται στο σημείο δ της παρούσας ενότητας του εγχειριδίου).

c. Αρχές δράσης.

Υπό αυτή την προϋπόθεση παρέμβασης που αναφέρθηκε στην προηγούμενη παράγραφο, ποιες είναι οι αρχές δράσης που θα πρέπει να διέπουν την τοπική δράση; Το Σχέδιο Score προτείνει τουλάχιστον τις ακόλουθες δύο:

c.1 Βάλτε το θύμα στο επίκεντρο.

Η προσέγγιση με επίκεντρο το θύμα σημαίνει να αντιμετωπίζουμε τα θύματα ακούγοντάς τα, χωρίς να τα θυματοποιούμε εκ νέου και χωρίς να παραμελούμε την ασφάλεια, τα δικαιώματα, την ευημερία, τις ανάγκες και τις αποφάσεις τους. Σκοπός αυτής της προσέγγισης είναι τα θύματα να ανακτήσουν όσο το δυνατόν περισσότερο τον έλεγχο της ζωής τους. Επιδιώκει επίσης να διασφαλίσει ότι οι υπηρεσίες παρέχονται με ενσυναίσθηση και μη επικριτικό τρόπο⁵⁶.

Οι ειδικές συστάσεις του έργου Score έχουν ως εξής:

a. Κατάλληλη μεταχείριση του θύματος

Η μεταχείριση που παρέχεται από το δήμο και το προσωπικό του, είτε πρόκειται για τεχνικό είτε για πολιτικό προσωπικό, θα είναι σεβαστική, ευαίσθητη, εξατομικευμένη και χωρίς διακρίσεις⁵⁷. Θα βασίζεται στην ενεργό και ενσυναίσθητη ακρόαση, με ιδιαίτερη προσοχή στα θύματα που είναι ανήλικα ή θύματα που βρίσκονται σε κατάσταση ιδιαίτερης ευάλωτης.

Εάν το θύμα είναι ανήλικος, έχει πλήρη δικαιώματα- ως εκ τούτου, θα αντιμετωπίζεται ως τέτοιος και θα ασκεί τα δικαιώματα αυτά λαμβάνοντας υπόψη την ικανότητά του να ασκεί τη δική του κρίση. Ανά πάσα στιγμή, το συμφέρον των παιδιών και των εφήβων πρέπει να υπερισχύει και θα ενεργούν σύμφωνα με ό,τι ορίζει η ειδική νομοθεσία που ισχύει σε κάθε κράτος σε σχέση με την ηλικία και τις περιστάσεις τους.

b. Εμπιστευτικότητα

Τόσο κατά την παραλαβή της κοινοποίησης της υπόθεσης, όσο και κατά τη διερεύνηση και την παραπομπή της, όλοι οι εμπλεκόμενοι παράγοντες πρέπει να εγγυώνται τον απόλυτο σεβασμό του απορρήτου και της ιδιωτικής ζωής του ατόμου, διασφαλίζοντας ότι η ταυτότητά του ή η αναφορά του περιστατικού δεν θα γίνει κοινωνικά ή δημόσια γνωστή, πολύ περισσότερο στον φερόμενο ως δράστη και στο περιβάλλον του.

c. Σεβασμός της αυτονομίας

Είναι σύνηθες για τα θύματα να αισθάνονται την ανάγκη να νιώθουν ότι τους ακούνε και ότι τους φροντίζουν, να λαμβάνουν σαφείς και ακριβείς πληροφορίες που να τους επιτρέπουν να λαμβάνουν αποφάσεις, καθοδήγηση σχετικά με τους διαθέσιμους πόρους και, πάνω απ' όλα, να αναγνωρίζουν ότι σε μια επώδυνη και περίπλοκη κατάσταση, η τελική απόφαση ανήκει στα ίδια. Μερικές φορές, οι αποφάσεις τους βασίζονται σε διάφορους λόγους που ανταποκρίνονται σε πολιτισμικά και, κυρίως, καταστασιακά κλειδιά που μπορεί να είναι ρητά ή σιωπηρά. Για να αναφέρουμε μόνο μερικά από αυτά: το γεγονός

⁵⁶ <https://www.acnur.org/es-es/enfoque-centrado-en-las-victimas>

⁵⁷ Αυτές οι γνώσεις είναι απαραίτητες για τις εκπαιδεύσεις που αναφέρονται στο προηγούμενο σημείο

ότι βρίσκονται σε μια παράτυπη κατάσταση, η απουσία ενός υποστηρικτικού κοινωνικού ή κοινοτικού δικτύου, ο στιγματισμός που συνεπάγεται η ιδιότητα του θύματος κ.λπ. Η απόφαση για τη λήψη περαιτέρω μέτρων στο πλαίσιο της καταγγελίας ή για την ενεργοποίηση ενός συγκεκριμένου τύπου θεσμικής και κοινωνικής αντίδρασης πρέπει πάντα να συμφωνείται με το θύμα, χωρίς κανενός είδους πίεση και με τη βούληση του θύματος να υπερισχύει της βούλησης των άλλων εμπλεκόμενων παραγόντων.

d. Σαφήνεια και ταχύτητα

Η δυνατότητα φροντίδας και η ενημέρωση σχετικά με τους πόρους και τις πιθανές εναλλακτικές λύσεις για τις οποίες μπορεί να αποφασίσει το θύμα πρέπει να προσφέρονται με σαφήνεια και ταχύτητα, αλλά και να προσαρμόζονται στην ικανότητα του θύματος να διαχειριστεί τη συναισθηματική του κατάσταση, κατά περίπτωση, και να το ενημερώνουν για τις επιπτώσεις κάθε μιας από αυτές τις εναλλακτικές λύσεις. Θα πρέπει να χρησιμοποιείται προσβάσιμη γλώσσα, προσαρμοσμένη στις περιστάσεις τους και λαμβάνοντας υπόψη τυχόν ειδικές δυσκολίες κατανόησης και επικοινωνίας που μπορεί να προκύψουν. Είναι προτιμότερο να γίνονται παραπομπές σε άλλους φορείς που έχουν την ικανότητα να προσφέρουν αυτού του είδους την απάντηση, παρά να καθυστερούν ή να γίνονται ελλιπείς ή ανεπαρκείς για τις ανάγκες που εκφράζει το θύμα.

e. Αποφυγή δευτερογενούς επαναθυματοποίησης

Αυτό το είδος θυματοποίησης είναι αποτέλεσμα της σχέσης του θύματος με το θεσμικό σύστημα και συνδέεται στενά με το προηγούμενο σημείο. Είναι σημαντικό να αποφευχθεί το ενδεχόμενο η ενεργοποίηση των προτεινόμενων ενεργειών να οδηγήσει το άτομο να ξαναζήσει την τραυματική κατάσταση και να ξαναπάρει το ρόλο του θύματος. Αυτό είναι ιδιαίτερα συχνό όταν, για παράδειγμα, κατά τη διάρκεια της φροντίδας, το θύμα αναγκάζεται να αφηγείται ξανά και ξανά τα γεγονότα που συνέβησαν σε πολλές περιπτώσεις, σε διαφορετικές περιπτώσεις και σε διαφορετικές χρονικές στιγμές. Από την άποψη αυτή, είναι πολύ σημαντικό να διασφαλιστεί ότι η φροντίδα παρέχεται από άτομο που έχει την ικανότητα και τις γνώσεις να την πραγματοποιήσει και, αν χρειαστεί, να προβεί στην κατάλληλη παραπομπή. Η παραπομπή θα επιδιώκει να διευκολύνει την πρόσβαση των θυμάτων στη δικαιοσύνη, καθώς και σε άλλες δημόσιες υπηρεσίες ή υπηρεσίες πρόνοιας που έχουν αναλάβει καθήκοντα προστασίας ή βοήθειας⁵⁸.

⁵⁸ Αυτά τα σημεία δράσης βασίζονται στις συστάσεις του [Οδηγού για τοπική δράση απέναντι σε περιστατικά ρατσιστικού, ξενοφοβικού, αντιτρομαϊκού και LGTBΙφοβικού μίσους](#). Biltzan, κυβέρνηση των Βάσκων. 2022

γ.2 Συμμόρφωση με τις δημοκρατικές αρχές.

a. Διαχωρισμός των εξουσιών

Στις περιπτώσεις που το περιστατικό συνιστά έγκλημα, εναπόκειται στην απονομή της δικαιοσύνης να αποφασίσει σχετικά με την αλήθεια των γεγονότων, το κατά πόσον συνιστούν έγκλημα και τις συνέπειες, εάν υπάρχουν, για τα εμπλεκόμενα πρόσωπα. Δεν είναι ο ρόλος του Δημοτικού Συμβουλίου να λάβει θέση επί των θεμάτων αυτών.

b. Το τεκμήριο αθωότητας

Μέχρι να αποδειχθεί το αντίθετο, οι ενέργειες του Δημοτικού Συμβουλίου και η ενεργοποίηση των προτεινόμενων ενεργειών πρέπει να βασίζονται στο τεκμήριο αθωότητας. Η θεσμική αντιμετώπιση πρέπει να προάγει την προσοχή στο θύμα και να αποκαθιστά την πολιτική συνύπαρξη, όχι να απονέμει δικαιοσύνη, ούτε να υιοθετεί παραδειγματικά μέτρα. Υπό αυτή την έννοια, η ποινή που αντιστοιχεί στον δράστη θα επιβληθεί από την απονομή της δικαιοσύνης σε μια διαδικασία με τις δέουσες εγγυήσεις, χωρίς κανέναν θεσμό (όσο τοπικός και αν είναι) να μπορεί να προωθήσει διπλές διαδικασίες (σε κοινωνικό ή λαϊκό επίπεδο) ή πρόσθετες ποινές όπως οι κοινωνικές κυρώσεις.

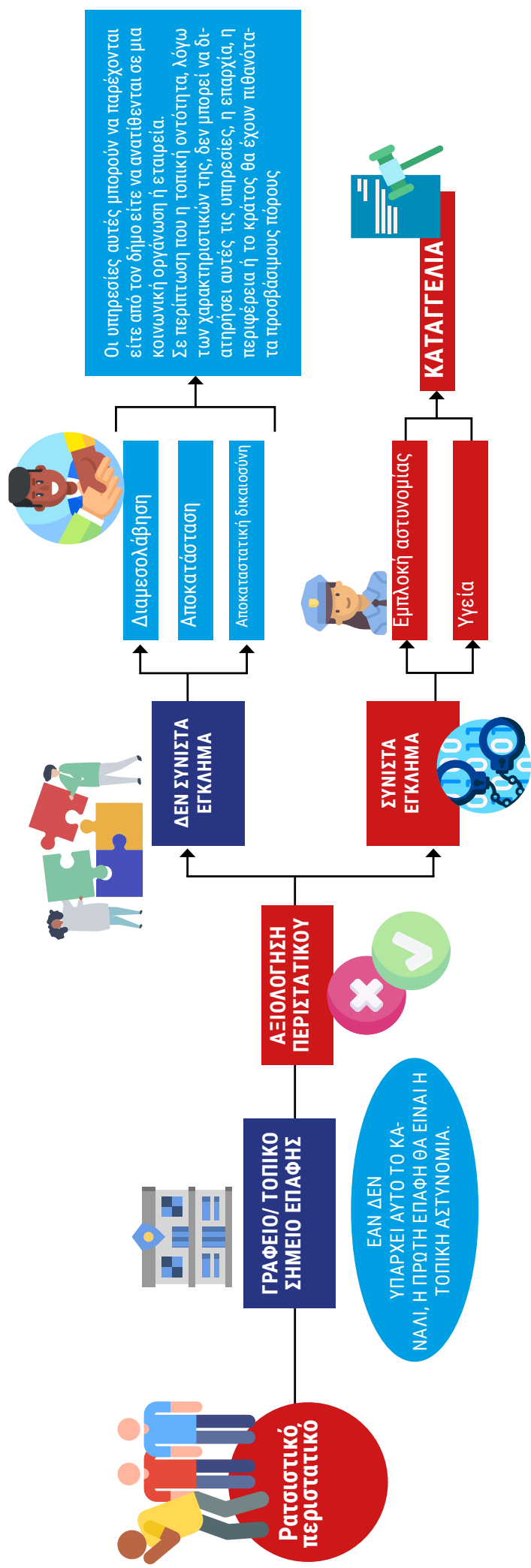
c. Προώθηση εναλλακτικών τρόπων επίλυσης του ρατσιστικού περιστατικού.

Στα περιστατικά εκείνα που δεν είναι πιθανό να συνιστούν έγκλημα, θα ενεργοποιηθεί η κοινοτική εργασία ή η επανορθωτική δικαιοσύνη ως μέσο αποκατάστασης του θύματος στη θέση που είχε πριν από τις πράξεις διάκρισης. Μπορούν επίσης να διερευνηθούν μεθοδολογίες επίλυσης συγκρούσεων, όπως η διαμεσολάβηση ή η αποζημίωση.

d. Προτεινόμενες δράσεις.

Οι συγκεκριμένες δράσεις που μπορεί να υλοποιήσει η τοπική αρχή συστηματοποιούνται στο ακόλουθο σχήμα:

Είναι απαραίτητο να τονιστεί η ιδέα ότι κάθε περιστατικό διακρίσεων ή ρατσισμού, όσο λεπτό και εφήμερο και αν είναι, αποτελεί επίθεση στην αξιοπρέπεια των ανθρώπων και ότι, ανεξάρτητα από τη φύση του, η θεσμική αντίδραση είναι το κλειδί για τη διαφύλαξη των ευρωπαϊκών αρχών και αξιών της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ωστόσο, η θεσμική αντίδραση πρέπει να είναι κατάλληλη και ανάλογη με το περιστατικό και θα ποικίλλει ανάλογα με τις επιθυμίες του θύματος, τον επείγοντα χαρακτήρα και τη σοβαρότητα του περιστατικού. Ακολουθεί μια σειρά συστάσεων που μπορούν να υιοθετήσουν οι τοπικές αρχές για να προσαρμόσουν την αντίδρασή τους σε περίπτωση εντοπισμού περιστατικών διακρίσεων ή ρατσισμού στην αθλητική πρακτική των δήμων.

δ.1 Φροντίδα, πληροφόρηση και καθοδήγηση

Πρώτα απ' όλα, πρέπει να υπάρχει ένας δίαυλος επικοινωνίας, μια μορφή επαφής για την αναφορά του περιστατικού διακρίσεων ή ρατσισμού. Αυτός ο δίαυλος επικοινωνίας ακολουθεί τις ακόλουθες απαιτήσεις:

- Να είναι εμπιστευτικό.
- Να είναι προσβάσιμο και γνωστό από το σύνολο των πολιτών, αλλά κυρίως από τους δημοτικούς αθλητικούς παράγοντες: αυτό περιλαμβάνει τους ανθρώπους που εργάζονται στις δημοτικές αθλητικές εγκαταστάσεις και τους υπεύθυνους για τις αθλητικές πρακτικές (προσωπικό διαχείρισης συλλόγων, εκπρόσωποι προστασίας ή εισηγητές αθλητικών πρακτικών).
- Οι ώρες λειτουργίας πρέπει να αναγράφονται σαφώς.

Αυτός ο δίαυλος προσοχής, πληροφόρησης και καθοδήγησης προς τα θύματα ή προς εκείνους που έχουν εντοπίσει το περιστατικό διακρίσεων μπορεί να αναπτυχθεί από την τεχνική ομάδα του δήμου ή να ανατεθεί σε μια εξειδικευμένη εταιρεία ή κοινωνική οργάνωση.

Είναι πιθανό ότι ορισμένες τοπικές οντότητες δεν διαθέτουν τα οικονομικά και τεχνικά μέσα που απαιτούνται για να έχουν ένα άτομο ή μια ομάδα υπεύθυνη για τα θέματα αυτά. Στην περίπτωση αυτή, είναι πολύ σημαντικό να εντοπιστούν επαρκείς, νησιωτικοί, περιφερειακοί ή κρατικοί πόροι που μπορούν να αναλάβουν αυτή τη λειτουργία φροντίδας, ενημέρωσης και καθοδήγησης. Για παράδειγμα, μια εξειδικευμένη κοινωνική οργάνωση που ασκεί αυτές τις λειτουργίες, ακόμη και αν δεν βρίσκεται στο δήμο, αλλά με την οποία μπορεί να επιτευχθεί συμφωνία συνεργασίας.

Μια εναλλακτική λύση είναι η κοινοτική αστυνόμευση να αναλάβει αυτές τις λειτουργίες φροντίδας, ενημέρωσης και καθοδήγησης. Αρκετά ευρωπαϊκά σχέδια έχουν δώσει έμφαση στο ρόλο της κοινοτικής αστυνόμευσης στον εντοπισμό περιστατικών διακρίσεων ή ρατσισμού, οπότε αυτή μπορεί να είναι μια βιώσιμη εναλλακτική λύση.

δ.2 Δικτύωση και παραπομπή.

Αφού καθοριστεί ποιος θα αναλάβει τα καθήκοντα φροντίδας, ενημέρωσης και συμβουλευτικής, είναι σημαντικό (θέτοντας πάντα το θύμα στο επίκεντρο, δηλαδή σεβόμενοι την αυτονομία του) να αξιολογηθεί η φύση του περιστατικού και κατά πόσον μπορεί να συνιστά έγκλημα ή όχι, προκειμένου να ενεργοποιηθούν οι διάφοροι τύποι θεσμικής αντίδρασης.

Υπό αυτή την έννοια, είναι απαραίτητο να προσδιοριστούν οι ρόλοι και οι λειτουργίες των διαφόρων φορέων που μπορεί να συμμετέχουν σε αυτή τη θεσμική αντίδραση ανάλογα με τη φύση του περιστατικού διακρίσεων ή ρατσισμού. Σε μια πολύ συνοπτική μορφή, τους έχουμε συστηματοποιήσει σε δύο τύπους αντίδρασης:

a. Περιστατικά που δεν συνιστούν έγκλημα.

Όταν πρόκειται για περιστατικά που δεν συνιστούν έγκλημα, δηλαδή που αποτελούν μέρος μικροεπιθέσεων ή διακριτικού ρατσισμού, είναι πολύ σημαντικό να αποφεύγεται ο τιμωρητισμός ως τρόπος επίλυσης του περιστατικού. Στην περίπτωση αυτή έχουμε να κάνουμε με περιστατικά που υπονομεύουν την αξιοπρέπεια του θύματος αλλά βασίζονται σε στάσεις και συμπεριφορές που είναι πολύπλοκο να κατηγοριοποιηθούν. Σε αυτές τις περιπτώσεις συνιστάται η ενεργοποίηση εργαλείων επίλυσης περιστατικών που επιτρέπουν μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση και ενδυνάμωση όλων των μερών, τόσο του θύματος όσο και του ατόμου που διέπραξε το περιστατικό.

Τα μέσα αυτά σχετίζονται με τη διαμεσολάβηση, την επανόρθωση και την επανορθωτική δικαιοσύνη. Η διαμεσολάβηση, ως εναλλακτικό σύστημα επίλυσης συγκρούσεων, είναι ένα μέσο κοινωνικής ειρήνης, το οποίο πρέπει να σέβεται τις θεμελιώδεις αρχές της διεξαγωγής του υπό τη βούληση των μερών, της εμπιστευτικότητας, της ουδετερότητας και της αμεροληψίας, μεταξύ άλλων. Η ολοκληρωμένη αποκατάσταση πρέπει να θέτει τα θύματα στο επίκεντρο, εξετάζοντας στοιχεία αποκατάστασης, αποζημίωσης, αποκατάστασης, ικανοποίησης (συγγνώμη/οικογένεια) και εγγυήσεις μη επανάληψης. Η επανορθωτική δικαιοσύνη απορρέει από την ιδέα να προσφερθεί σε όλα τα μέρη που εμπλέκονται στο συμβάν η δυνατότητα διαλόγου για το συμβάν και τις συνέπειές του, καθώς και η εμπάθυση της ανάληψης της ευθύνης όσων το διέπραξαν.

Επιπλέον, τα μέρη μπορούν να συμφωνήσουν σε εξατομικευμένους τρόπους αποκατάστασης της ζημίας που προκάλεσε ο δράστης. Οι επανορθωτικές διαδικασίες προτείνουν αρχικά εξατομικευμένη και εξατομικευμένη εργασία, τόσο με το θύμα όσο και με τα πρόσωπα που διέπραξαν το περιστατικό. Σε περίπτωση που συμφωνούν και οι δύο, θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί μια συνάντηση μεταξύ τους, με σκοπό την αποκατάσταση της ζημίας που προήλθε από το περιστατικό.

Στόχος της διαδικασίας αποκαταστατικής δικαιοσύνης είναι να προσπαθήσει να ευαισθητοποιήσει για τις συνέπειες των μικροεπιθέσεων που προκαλούν διακρίσεις ή ρατσισμό και να ενισχύσει τις ικανότητες όλων όσων εμπλέκονται στο περιστατικό, ενώ οι επανορθωτικές δράσεις μπορεί να είναι πολύ διαφορετικές.

b. Περιστατικά που συνιστούν ποινικό αδίκημα.

Σε περίπτωση που το περιστατικό διακρίσεων ή ρατσισμού μπορεί να συνιστά έγκλημα (είτε διοικητικό είτε ποινικό), είναι απαραίτητο να καταγγείλετε το περιστατικό στις δυνάμεις ασφαλείας. Ο πιο άμεσος δίαυλος θα είναι η τοπική αστυνομία, η οποία σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες διαθέτει συγκεκριμένα πρωτόκολλα δράσης.

Ως εκ τούτου, το γραφείο ή το τμήμα που είναι υπεύθυνο για τη φροντίδα, την ενημέρωση και την καθοδήγηση θα πρέπει να ενεργοποιήσει τα υφιστάμενα πρωτόκολλα στον τομέα αυτό.

Μια δεύτερη βασική πτυχή είναι η παραπομπή σε υπηρεσίες υγείας: σε περίπτωση σωματικής επίθεσης, είναι σημαντικό να υπάρχει ιατρική έκθεση που να δηλώνει ότι οι τραυματισμοί είναι αποτέλεσμα ρατσιστικού περιστατικού ή επίθεσης.

Όλες αυτές οι πτυχές θα είναι πολύ σημαντικές σε περίπτωση που το θύμα εξετάσει το ενδεχόμενο υποβολής καταγγελίας σχετικά με το περιστατικό διακρίσεων ή ρατσισμού στον αθλητισμό.

4. ΠΡΟΤΑΣΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Ακολουθεί μια πρόταση για το πώς μπορεί να χρησιμοποιηθεί το περιεχόμενο των διαφόρων τμημάτων του εγχειριδίου σε μια εκπαίδευση. Αυτή είναι μόνο μια επιλογή που μπορεί να προσαρμοστεί σε κάθε τοπικό ή εθνικό πλαίσιο σε διαφορετικές ανάγκες: για παράδειγμα, η διάρκεια μπορεί να παραταθεί για τις επίσημες απαιτήσεις διαπίστευσης της κατάρτισης- ανάλογα με τις εμπειρίες ή το υπόβαθρο κάθε τοπικής οντότητας, μπορεί να δοθεί έμφαση σε ορισμένες ειδικές πτυχές των προτεινόμενων, κ.λπ.

1

ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Περιεχόμενο	Μεθοδολογία	
1. Εννοιολογικό πλαίσιο για το ρατσισμό και τις φυλετικές διακρίσεις	Παρουσίαση από ειδικό επί του θέματος	30 λεπτά
2. Κοινωνική συνοχή: διαστάσεις και επίπεδα δράσης	Παρουσίαση από ειδικό επί του θέματος	30 λεπτά
3. Το διαρθρωτικό και πολιτικό επίπεδο της κοινωνικής συνοχής μέσω του αθλητισμού στην καταπολέμηση του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων. - Διαθέτει η τοπική μου αρχή στρατηγική/σχέδιο για την προώθηση του αθλητισμού; Εάν ναι, ποιες είναι οι αξίες και οι αρχές που προωθεί και σχετίζονται με τη συνύπαρξη και το κοινό καλό; Υπάρχει κάποιο μέτρο/πρωτόκολλο για την ανάληψη δράσης σε περίπτωση ρατσιστικών συμπεριφορών ή διακρίσεων; - Διαθέτει ο δήμος στρατηγική/σχέδιο για την πρόληψη του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων; Εάν ναι, ποιος τομέας/τμήμα είναι υπεύθυνος γι' αυτό και περιλαμβάνει μέτρα για τον αθλητισμό; Υπάρχει χώρος διαλόγου στον οποίο οι διάφοροι φορείς που ασχολούνται με τον αθλητισμό σε τοπικό επίπεδο (δήμος, αθλητικές οργανώσεις κ.λπ.) μπορούν να συμμετέχουν στη συνδιαμόρφωση της αθλητικής στρατηγικής του δήμου;	Εργαστείτε σε ομάδες των 4-6 ατόμων. Να ενημερωθείτε για τις εμπειρίες άλλων τοπικών φορέων και να αναπτύξετε συνεργατική μάθηση. Παρουσίαση των κύριων συμπερασμάτων στην ολομέλεια.	90 λεπτά
4. Επεξεργασία των γραμμών δράσης. - Ποια διάσταση της συνοχής είναι σημαντική για τον δήμο μου; - Ποιες δράσεις μπορούν να αναληφθούν βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα;	Ατομική εργασία και ομαδική παρουσίαση	30 λεπτά

2

ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Περιεχόμενο	Μεθοδολογία	
<p>1. Κοινοτικό επίπεδο.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ποια είναι η εθνοφυλετική σύνθεση του δήμου; - Αθλητικές και κοινωνικές οργανώσεις (ιδίως στον τομέα της πρόληψης του ρατσισμού) που δραστηριοποιούνται στο δήμο. - Υπάρχει χώρος για σχέσεις μεταξύ κοινωνικών οργανώσεων στο δήμο; Συμμετέχουν οι κοινωνικές και αθλητικές οργανώσεις που έχουν εντοπιστεί; - Υπάρχουν μη τυπικές αθλητικές ομάδες στο δήμο; 	Ομαδική εργασία 4-6 άτομα	90 λεπτά
<p>2. Ατομικό επίπεδο.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ποιες είναι οι αθλητικές πρακτικές του πληθυσμού; - Γνωρίζετε τις αθλητικές πρακτικές των εθνοφυλετικών μειονοτήτων στο δήμο; Πού λαμβάνουν χώρα; Σε ποιες ώρες; - Ποια είναι τα κυριότερα εμπόδια για τις εθνοφυλετικές μειονότητες του δήμου στην άσκηση του αθλητισμού; 	Τομαδική εργασία 4-6 άτομα	90 λεπτά

3

ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Περιεχόμενο	Μεθοδολογία	
<p>1. Πρόληψη.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Πώς να διατυπωθεί η κατάρτιση των τεχνικών ομάδων και των τοπικών οργανώσεων σχετικά με τον ρατσισμό και τις φυλετικές διακρίσεις; - Ευαισθητοποίηση και ευαισθητοποίηση 	<ul style="list-style-type: none"> • Παρουσίαση από ειδικό επί του θέματος • Ομαδική εργασία 4-6 άτομα 	60 λεπτά
<p>2. Να γίνουν οι τοπικοί αθλητικοί χώροι ασφαλείς χώροι.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Παρουσίαση από ειδικό επί του θέματος • Ομαδική εργασία 4-6 άτομα 	60 λεπτά
<p>3. Πώς να αναγνωρίζετε περιστατικά διακρίσεων λόγω φυλετικής και εθνοτικής καταγωγής στην τοπική αθλητική δραστηριότητα;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Παρουσίαση από ειδικό επί του θέματος • Ομαδική εργασία 4-6 άτομα 	60 λεπτά
<p>4. Διάλογοι επίλυσης συγκρούσεων:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Διαμεσολάβηση - Επισκευή - Καταγγελία 	<ul style="list-style-type: none"> • Παρουσίαση από ειδικό επί του θέματος • Ομαδική εργασία 4-6 άτομα 	60 λεπτά

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

- Agergaard, S. (2018). Επανεξέταση του αθλητισμού και της ένταξης: Ανάπτυξη μιας διακρατικής προοπτικής για τους μετανάστες και τους απογόνους στον αθλητισμό. Abingdon, Oxon: Routledge.
- Arend F. van Haften (2019) Do birds of a feather play football together? Μια μελέτη για τον εθνοτικό διαχωρισμό στο ολλανδικό ερασιτεχνικό ποδόσφαιρο, *European Journal for Sport and Society*, 16:2, 146-163.
- Besnier, Brownell και Carter Ανθρωπολογία του αθλητισμού: Emotions, Power and Business in the Contemporary World, (2019).
- Bottenburg, M. V., Rijnen, B., & Sterkenburg, J. (2005). Συμμετοχή στον αθλητισμό στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Τάσεις και διαφορές. Nieuwegein: Arko Sports Media.
- Coakley, J.J. (2009). Ο αθλητισμός στην κοινωνία: (10η έκδ.): Ο αθλητισμός στην κοινωνία: Θέματα και αντιπαραθέσεις (10η έκδ.). New York, NY: McGraw-Hill Education.
- Coalter, F. *Αθλητισμός και κοινωνική ένταξη: Πολιτική και πρακτική βασισμένη σε στοιχεία. Social Inclusion*, (2017).
- Collins, M.F. (2014). Αθλητισμός και κοινωνικός αποκλεισμός (2η έκδοση). Νέα Υόρκη, Νέα Υόρκη: Routledge.
- Dowling, F. Η "πύλη ένταξης" του αθλητισμού στο μάνταλο για τις εθνοτικές μειονότητες: Μια ανάλυση λόγου της αθλητικής πολιτικής για την ένταξη και ενσωμάτωση.
- Eime, R., Charity, M., Foley, B.C. et al. Gender inclusive sporting environments: the proportion of women in non-player roles over recent years. *BMC Sports Sci Med Rehabil* 13, 58 (2021).
- Evans, Adam B. Sport, race and ethnicity in the wake of black lives matter: εισαγωγή στο ειδικό τεύχος. Ιούλιος 2021 *European Journal for Sport and Society* 18(3):187-191
- Giulianotti, R. (2016). Αθλητισμός: (2η έκδ.): Ο αθλητισμός: Μια κριτική κοινωνιολογία (2η έκδοση). Cambridge: Polity Press.
- Harrison, L. (2001). Κατανόηση της επιρροής των στερεοτύπων: Αφροαμερικανών στον αθλητισμό και τη φυσική δραστηριότητα. *Quest*, 53, 97-114.
- Higgins, V., & Dale, A. (2013), Ethnic differences in sports participation in England. *European Journal for Sport and Society*, 10, 215-239.
- Jarvie, G. (Ed.) (1991). Αθλητισμός, ρατσισμός και εθνικότητα. Λονδίνο: Falmer.
- Maza Gutiérrez, G., *Deporte e Inmigración: una reflexión crítica*, (2015).
- Μουστάκας, Α. (2024). Ο αθλητισμός για την κοινωνική συνοχή: ένα εννοιολογικό πλαίσιο που συνδέει κοινές πρακτικές και θεωρία. *Sport in Society*, 1-19.
- Oberleitner G. και Starl, K., *Accountability in Action: Human Rights Go Local Publication Series*, Volume 5, HRGL Publishing, Graz, 2024.
- Putnam, R. *Making Democracy Work*: (1995).
- Rocu Patricia, *Γίνονται διακρίσεις εις βάρος των αφρικανών και αφρο-καταγόμενων μαθητών στον σχολικό αθλητισμό: Αντιρατσιστική ανάλυση και Δεκάλογος"* (2024)
- Sepandarmaz, M., *Methodological challenges and opportunities in working within a participatory paradigm in the context of sport, forced migration and settlement: an insider perspective*, (2022).
- Spaaij, R. (2012). Πέρα από τον αγωνιστικό χώρο: Σομαλοί στην Αυστραλία. *Ethnic and Racial Studies*, 35:9, 1519-1538.

- Walseth, K. (2008). Γεφύρωση και σύνδεση του κοινωνικού κεφαλαίου στον αθλητισμό: εμπειρίες νεαρών γυναικών με μεταναστευτικό υπόβαθρο. *Sport, Education and Society*, 13 (1), 1-17.
- Wijtzes, AI, Jansen, W., Bouthoorn, SH, Pot, N., Hofman, A., Jaddoe, VWV and Raat, H. (2014). Κοινωνικές ανισότητες στη συμμετοχή των μικρών παιδιών στον αθλητισμό και στο υπαίθριο παιχνίδι. *International journal of behavioral nutrition and physical activity*, 11 , 155.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Ευρώπη:

- [Δραστηριότητα, Αθλητισμός, Παιχνίδι για την ένταξη των προσφύγων στην Ευρώπη Μάθημα](#) από την ASPIRE (Ευρωπαϊκή Αθλητική ΜΚΟ)
- [Καταπολέμηση του ρατσισμού μέσα και μέσω του αθλητισμού: SCORE PROJECT](#)
- [Εργαλειοθήκη ECCAR για τις τοπικές αρχές](#)
- [Οδηγός για τις πρακτικές διακρίσεων στο ευρωπαϊκό ποδόσφαιρο](#) από τη FARE
- [Οδηγίες για την αναφορά διακρίσεων από την FA](#) (Αγγλική Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου)
- Το βραβείο "[Inclusive Leadership in Football Award](#)" (Ηγεσία χωρίς αποκλεισμούς στο ποδόσφαιρο)
- [Ενσωμάτωση των προσφύγων μέσω του αθλητισμού](#) από το πρόγραμμα Nordplus&Erasmus+ της ISCA (Διεθνής Ένωση Αθλητισμού και Πολιτισμού)
- [Πρόγραμμα MONITORA](#) (Ιταλία, UISP) και [πρωτόκολλο MONITORA για την παρακολούθηση του ρατσισμού στον αθλητισμό](#)
- [The Red Car \(Kick it out.\)](#) από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Φωτομάλα για την Ανάπτυξη
- [Εργαλειοθήκη για τη χρηστή διακυβέρνηση στον αθλητισμό](#) από την Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα Αθλητικής Δεοντολογίας (EPSE)
- [Ανάδειξη, πρόληψη και διαμεσολάβηση των διακρίσεων μέσω του αθλητισμού](#) από το πρόγραμμα SENTRY (ERASMUS+)
- [Εργαλειοθήκη για την αθλητική ένταξη Αύξηση των ευκαιριών για τις γυναίκες μετανάστρες και μειονότητες](#) με το Spin (Sport Inclusion Network)

Διεθνές

- Εκστρατεία [κατά του ρατσισμού στον αθλητισμό](#) (Καναδάς) από τη Σύμπραξη Μετανάστευσης Winnipeg

Γαλλία

- [Agir contre le racisme et l'antisémitisme](#), Ministeri de l'Educació Nacional, de la Joventut i dels Esports
- [Dispositif COEXIST](#) (δημόσια σχολεία)
- [Kit pédagogique "tous différents - tous égaux" - Idées, ressources, méthodes et activités pour l'éducation interculturelle informelle avec des adultes et des jeunes](#) (3e édition) (2018)
- [Se former à la prévention des discriminations et à la diversité](#) από την πλατφόρμα κατάρτισης FrenchTraining MENTOR (γαλλικό Υπουργείο Δημοσίων Υπαλλήλων - DGAFP (*direction générale de l'administration et de la fonction publique*))
- Sport et Citoyenneté, <https://www.sportetcitoyennete.com/qui-sommes-nous>
- [Εργαστήριο «Le Fresque de l'Immigration» του Kabubu](#)

Ισπανία

- Κοινωνική ανάπτυξη και αθλητισμός: DF MÁS
- Ο αθλητισμός ως εργαλείο για τη βιώσιμη ανάπτυξη, Ιβηροαμερικανική Γενική Γραμματεία
- Ο ρόλος του αθλητισμού στην επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης, Ηνωμένα Έθνη
- Οδηγός τοπικής δράσης για την αντιμετώπιση ρατσιστικών, ξενοφοβικών, αντιρομά και LGBTIφοβικών περιστατικών μίσους. Biltzan, κυβέρνηση των Βάσκων. 2022
- Βασικό εγχειρίδιο για ποδοσφαιρικούς συλλόγους που αγωνίζονται για την ισότητα των φύλων από το Dragones de Lavariés
- Στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης: ένα σύμφωνο για να αλλάξουμε τον κόσμο, Plataforma del Voluntariado de España&Fundación LaLiga&Plataforma del Tercer Sector

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ, ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ

Ευρώπη:

- Συμβούλιο της Ευρώπης: [“Χάρτης για την ένταξη στον αθλητισμό”](#).
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή: [Σχέδιο δράσης της ΕΕ κατά του ρατσισμού 2020-2025](#).
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή: [Αθλητισμός και σωματική δραστηριότητα \(2022\)](#)
- ΟΑΣΕ, Εγκλήματα μίσους που υποκινούνται από ρατσισμό και ξενοφοβία

Ισπανία:

- Νόμος 39/2022 της 30ής Δεκεμβρίου 2022 για τον αθλητισμό
- Νόμος 2/2023, της 30ής Μαρτίου, για τη σωματική άσκηση και τον αθλητισμό στη Χώρα των Βάσκων.
- Νόμος 1/2019, της 30ής Ιανουαρίου, για τη σωματική δραστηριότητα και τον αθλητισμό στις Καναρίους Νήσους.

Γαλλία:

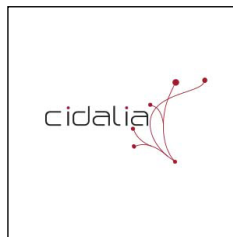
[Εθνικό σχέδιο καταπολέμησης του ρατσισμού, του αντισημιτισμού και των διακρίσεων λόγω καταγωγής \(2023-2026\)](#)

Μάιος 2024

- Συγγραφείς: [Migallón Cidalia, Diversity Consultancy \(Ισπανία\)](#)
- Σχεδιασμός και διάταξη: [Carlos Donaire Celis](#)

Η παρούσα δημοσίευση πραγματοποιήθηκε με την οικονομική υποστήριξη του προγράμματος "Πολίτες, Ισότητα, Δικαιώματα και Αξίες" (CERV) της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το περιεχόμενο της παρούσας δημοσίευσης αποτελεί ευθύνη των εταιριών του έργου SCORE και δεν αντικατοπτρίζει τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Καθ' όλη τη διάρκεια της σύνταξης του παρόντος Εγχειριδίου λήφθηκε υπόψη η συμπεριληπτική γλώσσα, σύμφωνα με τις σχετικές συστάσεις των Ηνωμένων Εθνών. Υπό αυτή την έννοια, αποφεύχθηκαν οι εκφράσεις που δημιουργούν διακρίσεις, χρησιμοποιήθηκαν συλλογικά ουσιαστικά και άλλες γενικές έννοιες (μετανάστες, ιθαγένεια, κ.λπ.) και ενώ το φύλο έγινε διακριτό όταν οι πληροφορίες που πρέπει να μεταδοθούν το καθιστούσαν απαραίτητο, για χάρη μιας πιο ευέλικτης ανάγνωσης.